IZ KABURA U DŽENNET ILI DŽEHENNEM

Abdullah b. Ahmed Ali Allaf el - Gamidi

Sarajevo, 2001. - 1422. H.G.

بسم الله الرحمن الرحيم

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

PREDGOVOR

Hvala Allahu, Koji poučava peru, Koji čovjeka poučava onome što ne zna. Hvala Allahu, Koji je one koji vjeruju iz tmina na svjetlo izveo i na pravi put ih uputio: ***"I doista, ovo je pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova." (El - En'am, 153)*** Uzvišeni Allah također veli: ***"Reci: 'Zar su isti oni koji znaju i oni koji ne znaju?'" (Ez - Zumer, 9).*** Uzvišeni također veli: ***"Zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova i u svjetlo koje objavljujemo." (Et - Tegabun, 8)***

Neka je Allahov blagoslov na Učitelja koji upućuje najboljoj uputi: ***"Reci: 'Meni je, doista, jasno ko je Gospodar moj'" (El - En'am, 57)***, našeg vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve selleme.

Najuzvišenija znanost je spoznaja Allaha, a ona nas vodi spoznaji načina ispovijedanja vjere Njemu. Što se više širi vjerska znanost, smutnje je sve manje, a neznanje sve slabije. U hadisu se spominje: "Vrijednost alima (znalca) u odnosu na abida - pobožnjaka je kao vrijednost punog mjeseca u odnosu na ostale zvijezde." Jer, najvredniji jeste, najuzvišeniji i najdostojniji da bude primljen onaj ibadet koji je usklađen i podudaran s časnm šerijatom. A cilj i svrha egzistencije činjenje je ibadeta Allahu: ***"Džine i ljude stvorio sam samo zato da Mi se klanjaju." (Ez - Zarijat, 56)***

Visoki saudijski komitet raduje i čini mu čast da, po preporuci njegove visosti predsjednika Visokog saudijskog komiteta, princa Selmana b. Abdulaziza, guvernera provinicije Rijad, ponudi ovu biblioteku sastavljenu od najvrednijih knjiga potrebnih muslimanu posebno u ovom vremenu. Akcenat smo stavili na moralne vrijednosti, učvršćenje vjerovanja, temelje islama, kompaktnost društva i njegovu etiku, te uspostavljanje spona s prvom generacijom, najodabranijom i najčestitijom zajednicom

ashaba, koji su najbolje razumijevali i primjenjivali islam, nastojeći valorizirati naš iman, naša djela i razmišljanje u svjetlu njihovog odnosa, povezujući dunjaluk sa ahiretom, život s onim što slijedi poslije smrti. A to je istina koju nije moguće zanemariti, pogotovo uzimajući u obzir činjenicu da smo izgubili hiljade naše braće u bosanskoj tragediji. Kuda bi nas to onda vodilo?

U okrilju časnog tefsira, plemenitog hadisa i čiste islamske misli, živimo s ovom odabranom skupinom knjiga iz serije “Biblioteka bosanske porodice”, koju nudimo odraslom i malom, mušku i žensku. Svako od njih može uzeti iz njih ono što želi, u skladu s obimom znanja koje mu je Allah dao,oboružavajući se spoznajom i nalazeći pravi put pomoću Allahova svjetla.

“Ostavio sam vas na čistoj stazi po kojoj je isto ići noću kao i danju, s nje skreće samo onaj ko je propao”- veli Poslanik, a.s. “Ostavio sam vam dvije stvari: ako ih se budete pridržavali, nećete zalutati nikada: Allahovu knjigu i moj sunnet” - veli Poslanik, a.s., također.

Molim Allaha da ovo znanje bude od koristi, da ga učini blagoslovljenim i trajnim dobrim djelom i da nagradi svakog ko je učestvovao u izlasku na vidjelo ove biblioteke, prevođenju djela, pripremanju za štampanje, distribuciji, kao i onog ko se njome okoristi, najboljom nagradom. On čuje dove i odaziva se.

Direktor Regionalnog ureda
Visokog saudijskog komiteta za Evropu

Naser b. Abdurrahman es - Saeed

بسم الله الرحمن الرحيم

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

PREDGOVOR

Hvala Tebi, o Allahu, mir i spas na Tvoga Poslanika, njegovu porodicu i vrijedne ashabe, a potom:

Ovo je jedna vrijedna knjiga koja nosi naslov: “Iz kabura u Džennet ili Džehennem”. Autor je brat koji Allahovoj vjeri poziva: Abdullah b. Ahmed Ali Allaf el - Gamidi. Knjigu je okitio lijepim kur’anskim ajetima i uljepšao Poslanikovim hadisima. Ovo je, zapravo, najljepši način u pisanju knjiga. Ova brošura je svojim brojnim koristima radost ulemi i drugima.

Neka Allah nagradi autora najboljom nagradom i učini korisnim ovo što je napisano.

Aid b. Abdullah el - Karni

UVOD

Hvala Allahu Jedinom, a mir i spas onome poslije koga nema više Vjerovjesnika.

Znaj, moj brate muslimanu, da je kraj svakom stvorenju (na ovome svijetu) smrt. Ali je smrt početak stvarnog i vječnog života!!!

Da, jer ti ćeš poslije smrti ući u kabur, a to je prva stanica za vječni svijet, a u tom svijetu ima svega: uživanja i patnje.

Iz kabura ide se na obračunavanje pred sudom, tako da će znati svako stvorenje

svoje stanje i mjesto. Da li će njegovo mjesto biti u Džennetu, u kojem će biti svega, što oči nisu vidjele i uši nisu čule niti je ljudsko srce moglo poželjeti. Ili će u vatru, neka nas sve skupa Allah, dž.š., od nje sačuva.

Moj brate!

Mnogo je napisano i objavljeno knjiga od naše uleme, ranije i sada, o Džennetu i Džehennemu, i ja nisam poseban i jedini, već sam odlučio da sakupim u ovu brošuru ajete i hadise, te mišljenja naše uvažene ulleme, kao što su šejh Muhammed Salih Usejmin i šejh Muhamed Nasiruddin Albani.

Molim Allaha Uzvišenog da ovaj posao bude u Njegovo plemenito ime i da se ovom knjigom ljudi koriste. On je dobar i plemenit Gospodar.

Ovoj brošuri dao sam ime “Iz kabura u Džennet ili Džehennem”, a onaj koji otkrije da u njoj nešto nije dobro, neka me upozori.

A Allah, dž.š., najbolje zna o svemu. Mir i spas našem vjerovjesniku Muhammedu, s.a.v.s.

Allahov rob Abdullah b. Ahmed Ali Allaf el - Gamidi

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

KADA ĆU UMRIJETI?

Kada će nam doći smrt? Ovo večer ili sutra - moguće, a moguće i poslije sedmicu dana ili mjesec, a moguće da bude i poslije nekoliko mjeseci ili godina!!!

Ali smrt je stvarnost i niko je ne može mimoići niti od nje pobjeći.

Allah, dž.š., u Kur'anu kaže:

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾

"Svaka će osoba okusiti smrt." (El - Enbija, 35)

Da li sam ja spreman za vječnu kuću? Da li je moj islam, moja vjera potpuna? Šta je to što meni nedostaje? U čemu sam slab? Ovo zna samo Allah, dž.š., a svoja djela ću naći u knjizi otvorenoj...

Ja ne znam hoću li knjigu primiti s lijeve ili s desne strane, onoga dana kada mi se kaže:

اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾

"Čitaj knjigu svoju, dosta ti je danas to što ćeš svoj račun polagati." (El- - Isra,14)

Ako mi knjiga moja bude predana s lijeve strane, teško meni, tada ću biti stavljen u lance, okove i vatru rasplamsalu. Neka me Allah, dž.š., skupa s vama spasi od toga.

A ako mi knjiga moja bude predana s desne strane, moje prebivalište bit će Džennet i imat ću susret s našim Gospodarom u društvu s vjerovjesnicima, iskrenim vjernicima i šehidima, u lijepim i mirisnim odajama Dženneta.

Pa zašto da se ne trudim i ne pripremam za Dan obračuna i nagrade? A ono što znamo, naše mjesto bit će ili sa stanovnicima Dženneta ili Džehennema. Da li nam se naređuje poseban napor i trud?

Svakako! Allah Uzvišeni kaže:

"I onim, što vam je potrebno za put, snabdijte se. A najbolja opskrba je bogobojaznost." (El - Bekara, 197)

Ja tvrdim da smrt neće nikoga izostaviti i da će ona doći u određeno vrijeme koje ne možemo ni ubrzati ni usporiti. Allah Uzvišeni kaže:

نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾

"Mi određujemo dan kad će ko od vas umrijeti i niko nas ne može spriječiti." (El - Vakia, 60)

Bojim se trenutka kada mi dođe sluga pokorni, onaj koji razdvaja ljude od života, bojim se svojih grijeha i slabosti.

KA POKAJANJU

Braćo moja!

Put kajanja jedan je od načina i puteva koji vode Allahovom, dž.š., zadovoljstvu i tako ostaje zauvijek.

Svima nam je poznato da su vrata kajanja, "Tevba", otvorena, a ruka Milostivog otvorena je za one koji se kaju, noću i danju.

Zašto da se uzdižemo i oholimo? Dokle da nam srca ostaju kruta? A Allah, dž.š., u Svojoj knjizi poziva nas na "tevbu" i kajanje:

يا أيها الذين آمنوا توبوا إلى الله
توبة نصوحا عسى ربكم أن يكفر عنكم سيئاتكم ويدخلكم
جنات تجري من تحتها الأنهار يوم لا يخزي الله النبي والذين آمنوا
معه نورهم يسعى بين أيديهم وبأيمانهم يقولون ربنا أتمم لنا
نورنا واغفر لنا إنك على كل شيء قدير ﴿٨﴾

"O vi koji vjerujete, učinite pokajanje Allahu iskreno, da bi Gospodar vaš preko ružnih postupaka vaših prešao i da bi vas u dženetske bašče, kroz koje će rijeke teći, uveo, na Dan u kojem Allah neće osramotiti Vjerovjesnika i sve koji su zajedno s njim vjerovali; svjetlo njihovo će ići ispred njih, s njihove desne strane. 'Gospodaru naš', govorit će oni, 'učini potpunim svjetlo naše i oprosti nam, jer Ti, doista, sve možeš.'" (Et - Tahrim, 8)

Sigurno je da će nas neprijatelj čovjeka (šejtan) učvršćivati na putu zla kroz igru i zabavu sve dok čovjek potpuno ne uplovi u grijeh, ali kakvo će biti njegovo stanje kada dođe Melek smrti?

Pogledajmo šta je došlo u Allahovoj, dž.š., knjizi i sunnetu Njegovog Vjerovjesnika, a.s., gdje se obećava lijepa nagrada dobročiniteljima, a kazna grješnicima.

KAKO SE UZIMAJU DUŠE?

U Kur'anu je navedeno i opisano stanje vjernika u času odvajanja duše od tijela, a o tome nas je obavijestio i plemeniti Poslanik Muhammed, a.s., a on ne govori po hiru svome. Allah Uzvišeni kaže:

"Vjernicima meleki dođu u lijepom izgledu i obraduju ih lijepim vijestima."

Allah Uzvišeni kaže:

إن الذين
قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل عليهم الملائكة ألا تخافوا
ولا تحزنوا وأبشروا بالجنة التي كنتم توعدون ٣٠ نحن أولياؤكم
في الحياة الدنيا وفي الآخرة ولكم فيها ما تشتهي أنفسكم ولكم
فيها ما تدعون ٣١ نزلا من غفور رحيم ٣٢

"Onima koji govore: 'Gospodar naš je Allah', pa poslije ostanu pri tome- -dolaze meleki: 'Ne bojte se i ne žalostite se, i radujte se Džennetu, koji vam je obećan. Mi smo zaštitnici vaši u životu na ovome svijetu, a i na onome; u njemu ćete imati sve ono što duše vaše zažele, i što god zatražite - imat ćete. Bit ćete počašćeni od Onoga Koji prašta i Koji je Milostiv."
(Fussilet, 30 - 32)

A nevjernicima i pokvarenjacima govorit će obrnuto:

وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذْ يَتَوَفَّى ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَٰرَهُمْ
وَذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ ٱللَّهَ
لَيْسَ بِظَلَّٰمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾

"A da si samo vidio kad su meleki nevjernicima duše uzimali i po licima ih njihovim i straga udarali: 'Iskusite patnju u ognju. To je za ono što ste rukama svojim pripremili, jer Allah nije nepravedan robovima Svojim!'" (El - Enfal, 50, 51)

Istina, ovaj ajet objavljen je povodom nevjernika koji su učestvovali u Bitki na Bedru. Ali, Ibn-Kesir u svome tefsiru kaže da su ove Allahove, dž.š., riječi općeg značenja i da se odnose na sve nevjernike. U prilog ovome ima dosta dokaza.

Mnogo je ajeta koji govore o načinu odlaska duše iz tijela; kod vjernika na blag i lijep način, a kod nevjernika oštro i grubo. O ovome govore brojni hadisi. U hadisu koji se prenosi od Bera'e b. Aziba šire se objašnjava ova tema, a govori se o životu poslije smrti (u berzahu), a to je faza između zemaljske smrti i oživljenja.

Obratimo pažnju na stanje kod vjernika i nevjernika u fazi života u berzahu. Prva stanica ka ahiretu jeste kabur, (grob). Bera'e b. Azib prenosi hadis:

"Izišli smo s Vjerovjesnikom da klanjamo dženazu nekom čovjeku, ensariji. Približili smo se kaburu, pa pošto je tijelo spušteno u mezar, Allahov Poslanik sjeo je pored njega, okrenuvši se u pravcu Kible, a i mi smo posjedali oko njega. Bili smo mirni kao da nam je na glavama ptica. U svojoj ruci imao je štap kojim je kuckao po zemlji. Ponekad bi gledao u nebo, a zatim u zemlju, svoj pogled dizao je prema gore i spuštao. Zatim reče: 'Utječite se Allahu od kaburskih kazni.' To je rekao dva ili tri puta, a zatim je izgovorio tri puta: 'Moj Allahu, ja se utječem Tebi od kaburskih kazni i iskušenja', i dodao: 'Zaista, kada vjernik, rob Allahov, napušta ovaj svijet i ide na budući, dođu mu meleki s visine, bijela izgleda u sjaju kao Sunce; sa sobom nose dženetsku odjeću i dženetski miris. Približe mu se tako da ih može vidjeti. Zatim dođe melek smrti i sjedne pored njegove glave, pa kaže: 'O dobra dušo', (a u drugoj verziji 'o smirena dušo'), idi oprostu svoga Gospodara i Njegovom zadovoljstvu.' Duša zatim napušta svoje tijelo poput kapljice koja klizi sa svoga mjesta. Zatim je prihvaćaju." A u drugom predanju: "...pa kada duša napusti tijelo, blagosivljaju ga

meleki svi, na nebu i na Zemlji. Potom mu se otvaraju nebeska vrata i svi čuvari tih vrata mole se Allahu za njegovu dušu. Meleki je prihvaćaju, ne odvajaju se od nje ni jednog trena, sve dok je ne postave u haljine (kefine) i miris.” O tome govore slijedeće Allahove riječi:

“A kad nekome od vas smrt dođe, izaslanici Naši mu bez oklijevanja dušu uzimaju.” (El - En ’am, 61)

“Od nje se proširi najljepši miris kakvog na Zemlji nema, potom se, noseći je, penju u visine. Kad prođu pored grupe meleka, svi upitaju: ‘Čija je ovo plemenita duša?’ A meleki odgovaraju: ‘To je taj i taj’, i tad spomenu njegovo najljepše ime kojim su ga ljudi zvali na Zemlji. Tako biva sve dok ne prođu zemaljsko nebo, i zatraže dozvolu za prolazak; pošto im se dozvoli, idu dalje prema nebu koje slijedi. Tako biva sve dok ne dođu do sedmog neba. Allah Uzvišeni tada kaže:

‘Pišite Moga roba u knjigu velikana. Uistinu, knjiga čestitih je u Ilijjunu, a znaš li ti šta je Ilijjun?’ (El - Mutaffifun, 18, 19)

I on bude upisan u knjigu velikana, a potom im se naredi: ‘Vratite Moga roba na Zemlju, jer Ja sam ljude stvorio od zemlje, u nju ću ih ponovo vratiti, a iz nje će biti oživljeni i drugi put.‘

Zatim se njegova duša vrati u tijelo i tada čuje odjeke obuće svojih drugova kako napuštaju mezarje.

Tada mu dođu dva snažna meleka koji ga počnu ispitivati: ‘Ko ti je Gospodar?‘ A on će odgovoriti: ‘Moj Gospodar je Allah.‘ ‘Koja je tvoja vjera?‘ - oni će ponovo pitati, a on će reći: ‘Moja vjera je islam.‘ ‘A ko je onaj čovjek koji je vama poslan?‘ - upitat će oni, a on će reći: ‘On je Allahov Poslanik.‘

Njihov daljni razgovor će teći na slijedeći način: ‘Kakvo ti je djelo?‘ On će odgovoriti:

‘Čitao sam Allahovu knjigu i vjerovao u ono što tamo piše.‘ Zatim će ga stegnuti i ponovo pitati: ‘Ko ti je Gospodar? Koje si vjere? Ko ti je Poslanik?‘ - i ovo će biti posljednje kabursko iskušenje kojem će biti izložen vjernik.”

U skladu su s ovim Allahove riječi:

“Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovom i na onom svijetu.” (Ibrahim, 27)

“A on će reći: ‘Moj Gospodar je Allah, moja je vjera islam, moj Poslanik je Muhammed, a.s.‘, a zatim će doći glas s visine: ‘Istinu je rekao Moj rob, pripremite njemu mjesto u Džennetu, uputite ga u Džennet i otvorite dženetska vrata.‘ Do njega će doprijeti dženetski lijep i ugodan miris, a kabur će se proširiti koliko njegove oči

mogu vidjeti. Zatim će mu doći čovjek lijepa izgleda, u lijepoj odjeći, lijepog mirisa i njega će udarati, i reći će: 'Raduj se svojoj sreći, Allahovom zadovoljstvu i Džennetu punom blagodati. Ovo je dan koji ti je obećan.' A on će u radosti i sreći upitati: 'Allah te nagradio, ko si ti što mi donosiš ovo dobro?', a on će reći: 'Ja sam tvoje dobro djelo što si ga činio.'

'Bogami, ja sam to činio sa željom da postignem Allahovo zadovoljstvo izbjegavajući grijeh.''Allah neka te nagradi', odvrati on. Zatim će se otvoriti dženetska i džehenemska vrata. Potom će mu se pokazati mjesto u Vatri i reći: 'Ovo ti je bilo predviđeno boravište, pa ti ga je Allah zamijenio mjestom u Džennetu.' Pošto pogleda u Džennet, reći će: 'Moj Gospodaru, ubrzaj Sudnji dan da bih se susreo sa svojom porodicom i imetkom.'"

"A nevjernik (u drugom hadisu kaže se grješnik), kada napušta ovaj svijet i putuje za budući, dođu mu s neba meleki, grubi i strašni, crnog izgleda; sa sobom nose platno od
kostrijeti. Približe mu se tako da ih može vidjeti. A zatim će doći melek smrti i sjesti kod njegove glave i reći: 'O prljava dušo, izlazi, idi, Allah je srdit na tebe i ljut.' Zatim će njegova duša napustiti tijelo uz veliku muku, kao što se vruć ožeg vadi iz vlažne vune, kidajući vene i živce. Proklinju ga meleki i stanovnici neba. Njemu se zatvaraju nebeska vrata, a čuvari tih vrata mole Allaha, dž.š., da im ne šalje takvu dušu.

Zatim je prihvaćaju ona dva meleka u svoje ruke i ne puštaju je ni jednog trena, sve dok je ne postave na platno od kostrijeti. Tada se osjeti smrad kakvog nema na Zemlji, i zatim se dižu u visine. Kada prođu pored grupe meleka, svaki od njih pita: 'Kakva li je ovo pokvarena duša?' Njima se odgovara: 'To je taj i taj' - i spomenu njegovo najružnije ime kojim su ga zvali na Zemlji. Tako se događa sve dok ne dođu do kapije prvog neba i zatraže dozvolu, ali vrata im se neće otvoriti.' Zatim je Poslanik proučio: 'Njima se nebeska vrata neće otvoriti i prije će uže kroz iglene uši proći nego će oni u Džennet ući.'

Allah će tada reći: 'Pišite ga u knjigu poniženih, a zatim ga vratite na Zemlju, jer Ja sam rekao da sam ljude od zemlje stvorio, da ih u zemlju vraćam i da ću ih ponovo iz zemlje oživiti."

Duša njegova bit će protjerana s neba i spojit će se s tijelom." Zatim je izgovorio slijedeće riječi:

"A onaj koji bude smatrao da Allahu ima iko ravan, bit će kao onaj koji je s neba pao i koga su ptice razgrabile, ili kao onaj kojeg je vjetar u daleki predio odnio." (El - Hadždž, 31)

"Pošto mu se duša vrati u tijelo, on čuje odjeke koraka onih koji odlaze. Zatim mu

dođu dva meleka strašna izgleda, podignu ga i počnu ispitivati: ‘Ko ti je Gospodar?‘, a on će reći: ‘Ah, ah, ne znam‘, a meleki će reći: ‘Koje si vjere?‘, a on će reći: ‘Ah, ah, ne znam‘, a oni će ponovo pitati: ‘Šta kažeš za čovjeka koji vam je poslan?‘ (bit će rečeno Muhammed) ‘Ah, ah, ne znam‘, odgovorit će on, ‘ali sam čuo ljude da su o tome govorili.‘ Oni će tada reći: ‘Ne znaš i nisi htio da znaš.‘ Glas sa visine će povikati: ‘Laže on, pripremite mu mjesto u Džehennemu, otvorite vrata njegova, neka do njega dopre vrućina džehenemska i smrad.‘ Kabur će se stisnuti tako da će kosti mimo kostiju prolaziti.

Pojavit će se čovjek ružnog i strašnog izgleda, u ružnoj odjeći; smrad će iz njega udarati, i reći će mu: ‘Teško tebi sa tvojim zlom, ovo je dan koji ti je obećan.‘ On će povikati: ‘A ko si ti što mi donosiš ovu strašnu vijest?‘ A on će reći: ‘Ja sam tvoje loše djelo. Bogami, kad god si uradio loše djelo, ono te je udaljilo od pokornosti Allahu, a ubrzalo tvoj put ka neposlušnosti, i Allah te je kaznio.‘

Zatim će mu dovesti čovjeka koji je slijep, gluh i nijem, u ruci će imati kandžiju od željeza. Kad njom udari u brdo, pretvori ga u prašinu. Udarit će ga tako da će od njega ostati samo prašina. Zatim će ga Allah vratiti u prvobitno stanje, a ovaj će ga udariti drugi put. On će tada jaukati, tako da će ga svi čuti osim ljudi i džina. Zatim će mu otvoriti vrata Džehennema i pripremiti ležaj od vatre. On će tada povikati: ‘Moj Allahu, odgodi Sudnji dan!’”

DUŠA VJERNIKA I DUŠA NEVJERNIKA

Ebu-Hurejre, Allah njim bio zadovoljan, kaže da je Poslanik, a.s., rekao: “Zaista kod bolesnika su prisutni meleki i u času smrti; ako je čovjek dobar, oni kažu: ‘Izađi, o dobra dušo, ti si bila u dobrom tijelu, idi pohvaljena, raduj se ljepotom i mirisom, Tvoj Gospodar nije na tebe srdit.’ Tako joj govore sve dok duša ne napusti tijelo. Zatim je nose u nebeske visine i zatraže prolaz (od meleka), koji pitaju: ‘Ko je ovo?’ A oni odgovore: ‘Taj i taj’, zatim kažu: ‘Dobro došla lijepa dušo. Bila si u dobrom tijelu. Ulazi pohvaljena i raduj se ljepoti i mirisu, Gospodar nije na tebe ljut.’ Tako govore sve dok ne dođu do visine gdje se nalazi Allahovo prijestolje.

A kada bude loš čovjek, za njega kažu: ‘Izlazi, prljava dušo, idi pokuđeno, čeka te uzavrela vatra i smrad.’ I druge, slične ovima, muke mnogobrojne. Tako će mu govoriti sve dok se duša ne odvoji od tijela. Zatim će s njom krenuti u nebeske visine, tražit će dozvolu za ulazak; čuvari kapija će pitati: ‘Ko je ovaj?’, a meleki će reći: ‘To je taj i taj.’ Čuvari će odgovoriti: ‘Nema prijema toj prljavoj duši, što je bila u prljavom tijelu. Vrati se pokuđena, tebi se neće otvoriti vrata.’ Zatim će se duša vratiti sa visine i spustiti u kabur.”

KABURSKA TJESKOBA

Od Ibn - Omera, Allah bio njim zadovoljan, prenosi se da je Resulullah, a.s., rekao:

“Kaburska je tjeskoba stvarnost. Da je iko mogao to zaobići, bio bi to Sad b. Muaz.” Ovaj hadis prenosi Ahmed u Musnedu, s vjerodostojnim senedom.

Ima mnogo hadisa o ovome i oni poznati. Govore kako niko neće zaobići kabursku tjeskobu, pa čak ni djeca.

Od Enesa, Allah njim bio zadovoljan, prenosi se da je Poslanik, a.s., rekao:
“Da je iko prošao i izbjegao kabursku tjeskobu bio bi to ovaj dječak”, tj Sad b. Muaz.

KABURSKA ISKUŠENJA

Musliman je obavezan vjerovati u istinitost i postojanje kaburskih iskušenja, bez pogovora i diskusija o kakvoći. Vjerovati samo onako kao što nas je o tome obavijestio Allahov Poslanik, a.s.

Ali zbog onih koji sumnjaju, navest ćemo primjer čovjeka koji spava i sanja. On tada može da osjeća bol i tegobu, a također može da osjeća sreću i zadovoljstvo.

On sve to doživljava u stanju dok spava, njegovo tijelo je ispruženo, oči zatvorene, a kako onda da ne povjerujemo u ono što nas Allahov Poslanik, a.s., obavještava o kaburskim iskušenjima.

Majka vjernika, Aiša, r.a., kaže:

"Došle su kod mene dvije starice, židovke, iz Medine, i rekle mi: 'Zaista stanovnici kabura bit će podvrgnuti kaznama', a ja se nisam složila s tim", kaže Aiša, "pa su one otišle. Zatim je došao Allahov Poslanik i ja sam ga upitala: 'O Allahov Poslaniče, dvije starice, židovke, iz Medine bile su kod mene. One tvrde da će ljudi u kaburu imati poteškoća', a Poslanik je rekao: 'Istinu su govorile, ljudi će biti podvrgnuti kaburskim iskušenjima, tako da će i životinje na zemlji čuti.' Ja sam", kaže Aiša, "vidjela Poslanika kako se poslije namaza utječe od kaburskih iskušenja." (Prenosi Muslim)

A Esma, kćerka Ebu-Bekra, r.a., kaže: "Ustao je Poslanik da održi jedan govor, pa je spomenuo kaburska iskušenja kojima će ljudi biti iskušavani, pa je govorio o tome, a muslimani su to uzbudljivo pratili." (Prenosi Buharija)

OPIS KABURSKIH ISKUŠENJA

Ranije smo istakli u hadisu od Bera'a b. Aziba kako se kabur vjerniku prostre dženetskom prostirkom, zatim kako mu se otvore vrata Dženneta iz kojeg dostiže lijep i ugodan miris. Kabur se proširi toliko koliko ljudsko oko može vidjeti, a njegova djela koja je na Zemlji radio, predstave mu se u liku čovjeka lijepog izgleda i nošnje, koji mu donese radosnu vijest. Zatim mu se pokaže mjesto u Džehennemu koje mu je pripremljeno u slučaju da je bio grješnik. Saznali smo, također, da se nevjerniku ili grješniku pripremi džehenemska prostirka i da mu se otvore džehenemska vrata iz kojih se pojavi velika vrućina i smrad. Zatim se kabur stisne tako da njegove kosti mimo kosti prolaze. Tada mu se pojave njegova loša djela u liku ružnog čovjeka, u odijelu iz kojeg smrad udara. On mu donese ružne vijesti. Zatim mu se pojavi gluh i nijem čovjek, u čijoj ruci je gvozdeni malj, kada bi sa njim udario brdo, ono bi se pretvorilo u prašinu.

Ovome još možemo dodati hadis gdje Allahov Poslanik kaže: "Kada neko od vas umre, pokaže mu se mjesto ujutro i uvečer; ako je od stanovnika Dženneta mjesto u Džennetu, a ako je od nevjernika, mjesto u Džehennemu. Tada mu se rekne: "Ovo će biti tvoje mjesto kada te Allah oživi na Sudnjem danu." (Prenose ga Buharija i Muslim)

UZROCI KABURSKIH ISKUŠENJA

Postupke koji uzrokuju kaburske kazne nabrojao je onaj koji istinu kazuje u vjerodostojnim hadisima. Ti postupci su slijedeći:

1. nečišćenje od mokraće;
2. spletkarenje (ennemimeh);
3. pretjerivanje;
4. laž;
5. odbacivanje Kur'ana (nepridržavanje kur'anskih principa);
6. prostitucija;
7. jedenje kamate.

A što se tiče hadisa koji govore o kažnjavanju izvršilaca ovih djela, navest ćemo slijedeće:

Od Ibn - Abbasa, r.a., prenosi se da je rekao: "Vjerovjesnik je prošao pored dva kabura i rekao: 'Oni su sada u velikim mukama, ali ne zbog krupnih stvari.' Zatim reče: 'Svakako, što se tiče jednog od njih, volio je klevetanje, a drugi se nije pazio prskanja mokraće.' Zatim je uzeo sirovu granu, slomio je u dva dijela i posadio pored ova dva kabura i rekao: 'Neka im se olakšaju tegobe bar dok su ove grane ovdje.'" (Prenose Buharija i Muslim)

Abdullah b. Amr kaže:

"Bio neki čovjek kod Vjerovjesnika, koji se zvao Kerkere, pa je umro. Poslanik je za njega rekao: 'On je u vatri.' Neki ljudi otišli su da se o njemu raspitaju, pa su našli da je abaiju (vrsta odjeće) uzeo sebi (a ona je bila od ratnog plijena)." (Prenosi Buharija)

Semure b. Džundub kaže:

"Božiji je Poslanik, pošto je klanjao namaz, okrenuo svoje lice prema nama i rekao: 'Ko je od vas nešto noćas sanjao?' Pa ako je neko sanjao, pričao bi, a on bi dodao:
'Mašallah, što Allah hoće to biva.' Tako jedan dan upita: 'Ko je od vas nešto sanjao?' Mi smo rekli: 'Nije niko.' A on tada reče: 'Ja sam sinoć sanjao dva čovjeka kako dođoše k meni, pa su uzeli moju ruku i izveli me u časnu zemlju. Vidio sam tamo

jednog čovjeka kako sjedi, a jedan stoji, u ruci je držao kuku od željeza.' Neko od ashaba spomenuo je od Musa'a, da je ta željezna kuka bila ugrađena u obraz i da je njena dužina bila do zatiljka. Zatim je uradio s drugom kukom isto što i s prvom, pa je ona druga potiskivala prvu.

Rekao sam: 'Šta je ovo?' Rekli su mi: 'Produži dalje.' Pa smo produžili i stigli smo do čovjeka koji je ležao ispružen na leđima, a drugi je stajao na glavi, a ispred je bilo kamenje ili pijesak, koje ga je probadalo. Kada ga udari, zakotrlja se kroz kamenje. Zatim ode do njega da bi ga vratio na isto, pa pošto dođe, ponovo zauzme isti položaj. Zatim ga ponovo udari, a ja sam upitao: 'Ko je ovo?' Rekoše mi: 'Idi dalje.' Nastavili smo i stigli do neke provalije koja je na početku bila tijesna s uskim ulazom, a dalje se jama širila. Na dnu jame vidjela se vatra. U njoj su ljudi i žene pokušavali da izađu, stignu do ulaza, uzmu malo života i ponovo se vrate u vatru. Rekao sam: 'Šta je ovo?' A oni meni rekoše: 'Produži dalje.' Mi smo produžili i došli smo do rijeke od krvi. U njoj je stajao neki čovjek na sredini, u ruci je imao kamen."

Jezid i Velid b. Demir od Demira b. Hazima kažu: "Na obali rijeke stajao je drugi čovjek, pa kada onaj pokuša da iziđe, onaj ga gađa kamenjem u usta i vrati ga odakle je i pošao i tako se ponavljalo."

"Rekao sam: 'Šta je ovo?' A oni meni odgovoriše: 'Produži dalje.' Mi smo nastavili put i došli do zelene bašče u kojoj je ogromno stablo. U korijenu stabla vidio sam starog čovjeka i malu djecu. Pored drveta neki čovjek potpaljuje vatru. Mene su podigli visoko na drvo, a zatim smo ušli u lijepu kuću kakvu do tada nisam vidio. U njoj smo vidjeli i stare i mlade ljude. Rekao sam: 'Hoćete li me ove noći obavijestiti o onome što sam vidio putujući s vama?' Rekli su: 'Da.'

'Onaj čovjek što si ga vidio sa željeznom kukom, to je lažac koji je lagao i čija se laž širila zemljom. Tako će on ostati sve do Sudnjeg dana.

A onaj što na glavi stoji, to je čovjek koji je poznavao Kur'an, ali nije živio kako Kur'an nalaže, i on će tako ostati do Sudnjeg dana. A one što si vidio u jami, to su oni što su činili blud. Čovjek koji je bio u rijeci, to je onaj što jeo je kamatu. A čovjek star u hladu onog stabla, to je Ibrahim, a.s., a djeca oko njega su pokoljenja poslije njega. A čovjek koji potpaljuje vatru, to je melek, čuvar vatre. A kuća u koju si ušao, to je kuća vjernika, a odaja koja je najljepša, ona je za šehide. A ja koji sam te pratio, ja sam Džibril, a ovo pored mene je Mikail. Podigni svoju glavu.' Pa kada sam to uradio, vidio sam oblak. Rekli su mi: 'To je tvoj san.' Rekao sam: 'Dozvolite mi da uđem tamo.' Rekoše oni: 'Tebi je ostalo još života na Zemlji, a kada dovršiš svoj život, ući ćeš u svoj stan.'" (Prenosi ga Buharija)

SUDNJI DAN

Puhanje u rog:
Allah u Kur’anu kaže:

وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ
فَصَعِقَ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلْأَرْضِ إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُۖ ثُمَّ نُفِخَ
فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنظُرُونَ ٦٨

“I u rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemlji, ostat će samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u rog po drugi put puhnuti i oni će odjednom ustati i čekati.” (Ez - Zumer, 68)

Kada dođe taj dan i kada se puhne u rog, život na Zemlji i nebesima će stati, osim ako Allah drugačije ne odredi. To je trenutak koji niko ne može zaustaviti osim Allaha Uzvišenog.

Alejhisselam je rekao:

“Sudnji čas će nastupiti iznenada. Trgovci će ostaviti svoju trgovinu, neće pazariti, neće uspjeti robu svoju sakupiti. Sudnji čas će nastupiti tako da će čovjek napustiti mlijeko koje je nosio radi sebe. Žedan će oko bunara hodati, a neće se moći napiti, gladan će kašiku hrane nositi ka ustima i neće uspjeti da je pojede.” (Buharija)

A Ebu - Hurejre kaže da je Poslanik rekao: “Onaj što je zadužen puhnuti u rog čeka spreman od trenutka zaduženja, gleda u Arš, Allahovo prijestolje, bojeći se da mu ne dođe naredba, a on da bude nespreman. Njegove su oči kao blistave zvijezde.” (Hakim)

Iz ovih hadisa razumijemo da je puhanje u rog blizu i da može u svakom momentu nastupiti. Naređeno nam je da u tom času kažemo: “Nama je dovoljan Allah, On je najbolji zaštitnik, na našeg Gospodara se oslanjamo.” (Silsilet - El -Hadisi Sahih; 3:66)

KADA ĆE NASTUPITI SUDNJI DAN

Sudnji dan će se dogoditi jednog petka. Hadis koji govori o ovome prenosi Muslim od Ebu - Hurejrea u kojem kaže da je Poslanik, a.s., rekao: "Najbolji dan u kojem Sunce izlazi jeste petak. U njemu je stvoren Adem, a.s.; na taj dan je ušao u Džennet i izašao iz njega, a i Sudnji dan će se dogoditi u petak." (Miškatu Mesabih, 1:427)

Niko ne zna kada će se dogoditi smak svijeta, osim Allah Uzvišeni.

PUHANJE U ROG PO DRUGI PUT

U Kur'anu se kaže:

وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ
فَصَعِقَ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلْأَرْضِ إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُ ۖ ثُمَّ نُفِخَ
فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنظُرُونَ ﴿٦٨﴾

"I u rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemlji, ostat će samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u rog po drugi put puhnuti i oni će odjednom ustati i čekati." (Ez - Zumer, 68)

Prvo puhanje u rog znak je za nestanak života na Zemlji, odnosno za smrt.

A drugo je puhanje znak za život i ponovno oživljenje. Ebu - Hurejre prenosi hadis koji govori o ova dva događaja. U hadisu se kaže: "Između dva puhanja u rog

proći će ‘četrdeset’.” Rekli smo: “O Ebu - Hurejre, je li četrdeset dana?” Rekao je: “Ne znam.” “Je li četrdeset mjeseci?” “Ne znam.” “Je li četrdeset godina?”, upitali smo, a on je rekao: “Ne znam.” (Prenosi Buharija)

KAKO ĆE SE DOGODITI OŽIVLJENJE

Allah Uzvišeni kaže:

وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ ٱلْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنسِلُونَ
﴿٥١﴾ قَالُوا۟ يَٰوَيْلَنَا مَنۢ بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا ۜ هَٰذَا مَا وَعَدَ ٱلرَّحْمَٰنُ وَصَدَقَ
ٱلْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَٰحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَّدَيْنَا
مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾ فَٱلْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

"I puhnut će se u rog, pa će oni iz grobova prema Gospodaru svome pohrliti, govoreći: 'Teško nama! Ko nas iz naših grobova oživi? Eto, ostvaruje se prijetnja Milostivog, poslanici su istinu govorili!' Bit će to samo jedan glas i oni će se svi pred Nama obreti. Danas se nikome nepravda neće učiniti i vi ćete, prema onome kako ste radili, nagrađeni biti." (Ja - Sin, 51-54)

Preneseno je i u hadisima da Allah, dž.š., spušta s neba kišu pomoću koje niče bilje, a i ljudi imaju od nje koristi. U Buharijinom i Muslimovom Sahihu od Ebu - Hurejrea se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: "Između dva puhanja u rog proći će četrdeset", (prenosilac nije zabilježio da li je Poslanik, a.s., rekao četrdeset dana ili godina). Zatim će s neba pasti kiša i život će ponovo početi kao što poslije kiše niče povrće, a i čovjek nije ništa drugo do živo biće, u njemu ima dio jedan iz kojeg će biti oživljen na Sudnjem danu."

Ovo potvrđuju Allahove, dž.š., riječi:

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَاهُ إِلَىٰ بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَحْيَيْنَا
بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ كَذَٰلِكَ النُّشُورُ ﴿٩﴾

"Allah šalje vjetrove koji pokreću oblake, a Mi ih onda u mrtve predjele upravljamo i njima zemlju oživljavamo koja je mrtva bila; takvo će biti i oživljenje." (Fatir, 9)

Obratite pažnju na sličnost o oživljavanju zemlje i ponovnog oživljenja. O tome govori i slijedeći ajet:

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۖ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا
ثِقَالًا سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ ۚ
كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

"On je Taj Koji šalje vjetrove kao radosnu vijest milosti Svoje, a kad Oni pokrenu teške oblake: Mi ih prema mrtvom predjelu otjeramo, pa na njeg kišu spustimo i učinimo da uz njenu pomoć rastu plodovi svakovrsni; isto ćemo tako mrtve oživiti, opametite se." (El - Araf, 57)

Prvi koji će biti oživljen iz svoga kabura bit će poslanik Muhammed, a.s. U Muslimovom Sahihu od Ebu - Hurejrea, r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: "Ja sam prvak među Ademovim, a.s., potomstvom na Sudnjem danu, i prvi ću biti oživljen, i prvi i posljednji koji će imati pravo šefa'ata (zauzimanju kod Allaha, dž.š., za druge."

NIKO NE MOŽE IZBJEĆI SUDNJI DAN

Allah, dž.š., kaže:

إِن كُلُّ مَن
فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَٰنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ لَّقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ
عَدًّا ﴿٩٤﴾ وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

"Ta svi će oni, i oni na nebesima i oni na Zemlji, kao robovi Milostivog, tražiti utočište! On ih je sve zapamtio i tačno izbrojao, i svi će Mu na Sudnjem danu doći pojedinačno." (Merjem, 93 - 95)

Uzvišeni je rekao i ovo:

وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ
نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾

"A na dan kada planine uklonimo, i kad vidiš Zemlju ogoljenu, a njih smo već sakupili, ni jednog nismo izostavili." (El - Kehf, 47)

Allah, dž.š., rekao je:

أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

"...Ma gdje bili, Allah će vas sve sabrati; Allah zaista sve može." (El - Bekara, 148)

Bit će oživljene i sve vrste životinja: i stoka, i ptice, i druge. Allah, dž.š., također, u Kur'anu kaže:

"Sve životinje koje po zemlji hode i sve ptice koje na krilima svojim lete, svjetovi su poput vas - u Knjizi Mi nismo ništa izostavili, i sakupit će se poslije pred Gospodarom svojim." (El - En'am, 38)

Allah, dž.š., kaže:

"I kada se divlje životinje saberu." (Et - Tekvir, 5)

KAKO ĆEMO BITI OŽIVLJENI?

Na Sudnjem danu ljudi će biti oživljeni kao što su od majke rođeni.

Buharija i Muslim prenose hadis od Ibn - Abbasa da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

“Vi ćete biti oživljeni.” A zatim je citirao ajet:

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ
لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَا ۚ إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٠٤﴾

″Onoga dana kada smotamo nebesa kao što se smota list papira za pisanje, onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti, to je obećanje Naše. Mi smo doista kadri to učiniti.″
(El - Enbija, 104)

STRAHOTE SUDNJEG DANA

Mnogo je kur’anskih ajeta koji govore i objašanjavaju stanje Sudnjeg dana, koji će biti veliko iznenađenje, posebno za nevjernike, ali i za druge ljude. Toga dana neće koristiti kajanje za učinjenje grijehe. Toga dana neće koristiti ni imetak niti sinovi.

Toga dana će prijatelj od prijatelja bježati, roditelj od djece. Najbolji i najupečatljiviji opis ovog stanja dao je Allah, dž.š., u Kur’anu u ajetu:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾ يَوْمَ
تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ
حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا هُم بِسُكَارَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ
شَدِيدٌ ﴿٢﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ
مَّرِيدٍ ﴿٣﴾

“O ljudi, Gospodara svoga bojte se! Zaista će potres, kada Sudnji dan nastupi, veliki događaj biti! Na dan kada ga doživite, svaka dojilja će ono što doji zaboraviti, a svaka trudnica će svoj plod pobaciti, i ti ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće pijani biti, već će tako izgledati zato što će Allahova kazna takva biti.” (El - Hadž, 1-3)

“O ljudi, bojte se Gospodara svoga i strahujte od Dana kad roditelj djetetu svome neće moći nimalo pomoći, niti će dijete moći svome roditelju pomoći! Allahova prijetnja istinita je, pa neka vas nikako život na ovome svijetu ne zavarava i neka vas naspram Allaha šejtan ne pokoleba.” (Lukman, 33)

"Bojte se Dana kada niko ni za koga neće moći ništa učiniti, kada se ničiji zagovor neće prihvatiti, kada se ni od koga otkup neće primiti i kada im niko neće u pomoć priteći." (El - Bekara, 48)

U citiranim ajetima Allah, dž.š., upozorava nas na oprez i podstiče na djela koja će nam koristiti i poslije smrti. Upozorava nas na dan kada će bježati prijatelj od prijatelja i brat od brata. Svako će se o sebi zabaviti.

Allah, dž.š., kaže:

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ ﴿٣٣﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾
وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾
وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا
غَبَرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ﴿٤١﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿٤٢﴾

"A kada dođe glas zaglušujući, na dan kada će čovjek od brata svoga pobjeći, i od majke svoje, i od oca svoga, i od druge svoje, i sinova svojih; toga dan će se svaki čovjek samo o sebi brinuti. Neka lica tog Dana bit će blistava, nasmijana, radosna, a na nekim licima toga Dana bit će prašina, tama će ih prekriti; to će nevjernici i razvratnici biti." (Abese, 33-42)

Da, moramo se pobrinuti za taj dan kada će neka lica biti svijetla i blistava, a neka crna. Nevjernici i veliki grješnici će sve učiniti da izbjegnu kaznu koja ih čeka, ali ništa im neće pomoći.

Allah, dž.š., o tome kaže:

يُبَصَّرُونَهُمْ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ
عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾ وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي
تُؤْوِيهِ ﴿١٣﴾ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ﴿١٤﴾

"Iako će jedni druge vidjeti, nevjernik bi jedva dočekao da se od patnje toga Dana iskupi sinovima svojim, i ženom svojom, i bratom svojim, porodicom svojom koja ga štiti. I svim ostalim na Zemlji, samo da se izbavi." (El - Mearidž, 11 - 14)

A u suri "En - Naziat" kaže se:

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ﴿٦﴾

تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ ﴿٧﴾ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ﴿٨﴾ أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ﴿٩﴾

"Na dan kada se Zemlja potresom zatrese, za kojim će slijediti sljedeći, srca toga dana bit će uznemirena, a pogledi njihovi oboreni." (En - Neziat, 6 - 9)

"A kad dođe nevolja najveća, Dan kada se čovjek bude sjećao onoga što je radio i kada se Džehennem svakome ko vidi - bude ukazao, onda će onome ko bude obijestan bio i život na ovom svijetu više volio, Džehennem prebivalište postati sigurno. A onome koji je od stajanja pred Gospodarom svojim strepio i dušu od prohtjeva uzdržao, Džennet će boravište biti sigurno. Pitaju te o Smaku svijeta: 'Kada će se dogoditi?' Ti ne znaš, pa kako da o njemu zboriš, o njemu samo Gospodar tvoj zna. Tvoja opomena će koristiti samo onome koji Ga se bude bojao, a njima će se učiniti, onoga Dana kada Ga doživе, da su samo jednu večer ili jutro njezino ostali."
(En - Naziat, 34 - 46)

"Kako ćete se, ako ostanete nevjernici, sačuvati Dana, koji će djecu sijedom učiniti? Nebo će se tog dana rascijepiti, prijetnja Njegova će se ispuniti. To je, doista, pouka, i ko hoće, put ka Gospodaru svome će izabrati." (El - Muzzemmil, 17 - 19)

Na nama je da razmišljamo o ovim ajetima Uzvišenog Allaha, koji nam objašnjavaju stanje i strahote Sudnjeg dana, te o brojnim hadisima Muhammeda, a.s., kao pojašnjenju za lakše razumijevanje. Kada bi obuhvatili sve ajete i hadise koji govore o ovome, ova brošura bila bi mnogo veća. Ali nama je cilj da se nađe koristi u njoj, a poznato je da je veća korist od maloga ako je trajno, nego od velikoga ukoliko je kratkotrajno.

OPIS DŽENNETA

(da nas Allah, dž.š., učini njegovim stanovnicima)

Braćo moja!

Požurite ka oprostu vašeg Gospodara i Džennetu čije je prostranstvo veće od površine nebesa i Zemlje. U njima ima što ljudsko oko nije vidjelo, niti uho čulo, niti je moglo ljudsko srce poželjeti.

Allah Uzvišeni kaže:

مَّثَلُ
الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أُكُلُهَا دَائِمٌ
وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوا وَّعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ ﴿٣٥﴾

"Ovakav Džennet obećan je onima koji se budu Allaha bojali: vrtovi s rijekama, plodovima kojih uvijek ima i s trajnom hladovinom; to će biti nagrada onima koji se budu zla klonili, a nevjernicima će kazna vatra biti." (Er - Rad, 35)

مَّثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِّن مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ
مِّن لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِّنْ خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِّلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ
مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ
كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴿١٥﴾

"Zar je Džennet koji je obećan onima koji se Allaha boje - u kome su rijeke od vode neustajale i rijeke od mlijeka nepromijenjena ukusa, i rijeke od vina prijatna svima koji piju, i rijeke od meda procijeđenog, i gdje ima voća svakovrsnog i oprosta od Gospodara njihova - zar je to isto što i patnja koja čeka one koji će u vatri vječno boraviti, koji će se uzavrelom vodom pojiti, koja će im crijeva kidati!" (Muhammed, 15)

وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
أَنَّ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ كُلَّمَا رُزِقُوا۟ مِنْهَا مِن
ثَمَرَةٍ رِّزْقًا ۙ قَالُوا۟ هَٰذَا ٱلَّذِى رُزِقْنَا مِن قَبْلُ ۖ وَأُتُوا۟ بِهِۦ مُتَشَٰبِهًا ۖ
وَلَهُمْ فِيهَآ أَزْوَٰجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۖ وَهُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٥﴾

"A sve koji vjeruju i dobra djela čine obraduj dženetskim baščama kroz koje će rijeke teći; svaki put kad im se iz njih da kakav plod, oni će reći: 'Ovo smo i prije jeli'; a bit će im davani samo njima slični. U njima će čiste žene imati, i u njima će vječno boraviti." (El - Bekara, 25)

"I blizu će im hladovina njegova biti, a plodovi njegovi će im na dohvat ruke stajati."

وَيُطَافُ عَلَيْهِم بِـَٔانِيَةٍ مِّن فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ
كَانَتْ قَوَارِيرَا۠ ﴿١٥﴾ قَوَارِيرَا۟ مِن فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾ وَيُسْقَوْنَ
فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّىٰ سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾
۞ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَٰنٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا
مَّنثُورًا ﴿١٩﴾

"Služit će ih iz srebrenih posuda i čaša prozirnih, prozirnih od srebra, čiju će veličinu prema željama njihovim odrediti. U njemu će iz čaše piće inbirom začinjeno piti sa izvora u Džennetu, koji će se Selsebil zvati. Služit će ih vječno mlada posluga. Da ih vidiš, pomislio bi da su biser prosuti." (Ed - Dehr, 15 - 19)

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾ لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَاغِيَةً ﴿١١﴾ فِيهَا
عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾ وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَنَمَارِقُ
مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ ﴿١٦﴾

"U Džennetu izvanrednome, u kome prazne besjede neće slušati, u njemu su izvor - vode koje teku, u njemu su i darovi skupocjeni, i pehari postavljeni i jastuci poredani i ćilimi rašireni." (El - Gašija, 10 - 16)

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا ۖ وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا
حَرِيرٌ ﴿٢٣﴾

"Allah će ih sigurno uvesti u dženetske bašče, kroz koje će rijeke teći; u njima će se narukvicama od zlata i biserom kititi, a odjeća će im svilena biti." (El - Hadždž, 23)

فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ
وَلَا جَانٌّ ﴿٥٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٧﴾ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٥٨﴾

"U njima će biti sve one koje preda se gledaju, one koje prije njih ni čovjek ni džin nije dodirnuo." (Er - Rahman, 56 - 58)

فِيهِنَّ خَيْرَٰتٌ
حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾ حُورٌ مَّقْصُورَٰتٌ
فِى ٱلْخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾

"U njima će biti ljepotica naravi divnih, pa koju blagodat Gospodara svoga poričete? Hurija u šatorima skrivenih." (Er - Rahman, 70 - 72)

مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾

"Oni će biti naslonjeni na uzglavlja zelena, prekrivena ćilimima čarobnim i prekrasnim." (Er - Rahman, 76)

مُّتَّكِـِٔينَ فِيهَا عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ لَا يَرَوْنَ
فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾

"Naslonjeni na divanima, oni u njemu ni žegu ni zimu neće osjetiti." (Ed - Dehr, 13)

عَٰلِيَهُمْ
ثِيَابُ سُندُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوٓا۟ أَسَاوِرَ مِن فِضَّةٍ وَسَقَىٰهُمْ
رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾

"Na njima će biti odijela od tanke zelene svile, i od teške svile, nakićena narukvicama od srebra i dat će im Gospodar njihov da piju čisto piće." (Ed - Dehr, 21)

"A oni koji su se Allaha bojali, oni će na sigurnom mjestu biti, usred

bašči i izvora, u dibu i kadifu obučeni, jedni prema drugima, eto tako će biti, i Mi ćemi ih hurijama krupnih očiju ženiti, u njima će moći sigurno, koju hoće vrstu voća tražiti. U njima, poslije ove prve smrti, smrt više neće dolaziti, i On će ih patnje i ognja sačuvati." (Ed - Duhan, 51 - 56)

"Uđite u Džennet, vi i žene vaše, radosni, oni će biti služeni iz posuda i čaša od zlata, u njemu će biti sve što duše zažele i čime se oči naslađuju i u njemu ćete vječno boraviti." (Ez - Zuhruf, 70, 71)

"I niko ne zna kakve ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju." (Es - Sedžda, 17)

"One koji čine dobra djela čeka nagrada i više od toga. Lica njihova neće tama i sjeta prekrivati, oni će stanovnici Dženneta biti, u njima će vječno boraviti." (Junus, 26)

U ovom posljednjem ajetu riječ "El - Husna" znači Džennet, jer nema boljeg boravišta i stana od njega, a riječ "Zijade", što znači nešto više, znači gledanje Allahovog lica plemenitog, neka nas Allah nagradi tom nagradom i počasti.

Ima mnogo ajeta koji govore o opisu Dženneta, zatim njegovim ljepotama i zadovoljstvu, a ima i hadisa koji se prenose od Allahovog Poslanika, koji govore o tome.

Ebu - Hurejre, r.a., rekao je:

"Rekli smo: 'O Allahov Poslaniče! Pričaj nam nešto o Džennetu i njegovoj konstrukciji', a on je rekao: 'Njegovi zidovi su od zlata i srebra, a sastav građe od miska, kamenje je od bisera, dragog kamenja. Zemlja je mirisna. Ko u njega uđe osjetit će svu ljepotu i neće osjećati tugu. Trajno će živjeti i neće umirati. Njegova odjeća neće se mijenjati niti će njegova mladost prolaziti.'" (Prenose ga Ahmed i Tirmizi)

Utbe b. Gazvan, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., držao govor, i prvo se zahvalio Allahu Uzvišenom, a potom rekao:

"Zaista je ovaj svijet ispunjen suprotnostima (dobro i zlo), a od njega će ostati kapljica vode kao u dnu posude, koju bi svako da iscijedi. Vi ćete sigurno napustiti ovaj prolazni svijet i otići u svijet koji vječno traje. Pa idite s dobrim djelima. A nama je rečeno da je Džennet prostran, tako da od odaje do odaje ima udaljenosti putovanja 40 godina. Nastupit će sigurno dan koji će biti ispunjen velikim događajem." (Prenosi ga Muslim)

Sehl b. Sad, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Džennet ima osmera vrata, jedna od njih zovu se "Rejjan", na ta će ulaziti samo postači." (Mutefekun alejhi)

Usame b. Zejd, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“Zar da ne požurimo Džennetu kojemu nema ništa slično? On je, tako mi Gospodara Ka’be, svjetlost blistava i miris koji ugodno djeluje, dvorac sagrađeni, u njemu su rijeke pružene, plodovi raznovrsni, čestite i lijepe žene, ukrasi mnogobrojni, mjesta i položaji trajnog karaktera, kuća mira, voće, povrće, visoki položaji i brojne ugodnosti visokog ranga. Ashabi su upitali: ‘O Allahov Poslaniče! Da li smo mi na tom putu?’, a on je rekao: ‘Ako Bog da’, pa su rekli: ‘Ako Bog da.’” (Prenose ga Ibn - Madže, Bejheki i Ibn - Hibban u svome Sahihu)

Ebu - Seid el - Hudri, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao: “U Džennetu ima stotinu predjela (oblasti), kada bi se svi ljudi smjestili u jedan njegov dio, ne bi ga popunili.” (Prenosi ga Ahmed)

A Ebu - Hurejre, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“U Džennetu ima stotinu katova, koje je Allah obećao za mudžahide koji se bore na Njegovom putu. Prostor između dva kata jeste kao prostor između nebesa i Zemlje. Ako tražite od Allaha Džennet, onda Ga molite za Firdevs, a to je središte, odnosno najviši nivo Dženneta. Odatle izviru dženetske rijeke, iznad toga je Allahovo prijestolje - Arš.” (Prenosi ga Buharija)

Ebu - Seid el - Hudri, r.a., prenosi i ovo predanje:

“Stanovnici Dženneta gledat će jedni druge u sobama iznad njih kao što se svijetleća zvijezda vidi pored slabe na nebu, istočno i zapadno kako se međusobno razlikuju. Ashabi su rekli: ‘O Allahov Poslaniče! To su mjesta predviđena za vjerovjesnike, a ne za ostale.’ On tada reče: ‘Ne. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, i za one koji vjeruju u Allaha i Njegove Poslanike.’”

A Ebu - Malik el - Eš‘ari, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“U Džennetu ima odaja koje su prozirne; izvana vidi se unutrašnjost, a iz unutrašnjosti vidi se spoljašnjost. Allah je ove odaje pripremio za one koji nahrane gladne, redovno poste i klanjaju noćni namaz kada drugi ljudi spavaju.” (Prenosi ga Taberani)

Ebu - Musa, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“Za vjernike u Džennetu imaju šatori od bisera. Njihova unutrašnjost dostiže 60 milja. Vjernik će u njemu imati žene koje će obilaziti, a jedni druge neće gledati.” (Muttefekun alejhi)

A u Muslimovom Sahihu od Ebu - Hurejrea, r.a., prenosi se da je Poslanik, a.s., rekao:

“Prva grupa ljudi koja uđe u Džennet blistat će u sjaju kao što je mjesec u noći Bedra, zatim oni koji ih budu slijedili bit će kao blistava zvijezda na nebu. A zatim oni postaju od onih bića koja neće osjećati biološke potrebe; posuđe će im biti od dragog kamenja, znoj njihov imat će miris miska. Njihovo ponašanje bit će svojstveno ponašanju jednog od sinova Ademovih, a bit će visokog uzrasta.”

U drugom predanju kaže se: “Između njih neće biti razlika niti će njihova srca

osjećati neku mržnju među sobom. Bit će jedinstveni u veličanju i slavljenju Allaha, dž.š., ujutro i navečer, a njihove žene bit će dženetske hurije."

Džabir, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"Zaista će stanovnici Dženneta jesti i piti, ali neće imati bioloških potreba (mokrenje, obavljanje velike nužde i sl.). 'A šta biva sa hranom i vodom', upitali su, a on je rekao: 'Ostatak ide kroz podrigivanje i znojenje koje će biti kao miris od miska. Allaha će slaviti, veličati i zahvaljivati Mu se.'"

Zejd b. Erkam kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci Muhammedova duša, zaista jedan od vas koji bude u Džennetu imat će moć stotinu ljudi: u jelu, piću, snošaju, a potrebe stomaka rješavat će se kroz znoj koji će biti kao miris miska." (Prenose ga Ahmed, Nesai, s pouzdanim senedom)

Enes, r.a., kaže da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Dio koliko zauzima koplje nekoga od vas ili mjesto vašeg stopala u Džennetu bolje je od cijelog dunjaluka i onoga što je na njemu. Kada bi samo jedna žena iz Dženneta došla na ovaj svijet, obasjala bi sve što je na njemu. Njen miris i izgled bolji je i ljepši od cijelog svijeta i onoga što je na njemu." (Muttefekun alejhi)

Buharijina verzija od Enesa b. Malika bilježi da je Poslanik, a.s., rekao:

"U Džennetu će biti čaršija na kojoj će grupe ljudi uzimati mirise, pa će ih mazati po licu i odjeći, njihova ljepota će se povećati. Kada se susretnu sa svojim najbližima, oni će primijetiti: 'Bogami, vi ste nas nadmašili ljepotom i dobrotom.'" (Prenosi ga Muslim)

Muslim prenosi i od Ebu - Seida da je Poslanik, a.s., rekao:

"Kada stanovnici Dženneta uđu u Džennet, neko će povikati: 'Vi ćete biti uvijek zdravi, nikada bolesni, živjet ćete vječno i nećete umrijeti, bit ćete mladi, a nećete stariti, uvijek ćete biti u radosti, a nećete nikada tugovati.'"

U skladu s ovim su i Allahove, dž.š., riječi:

"Taj Džennet ste u nasljedstvo dobili za ono što ste činili!" (El - A'raf, 43)

U Dva sahiha (Buhari i Muslim) od Ebu - Hurejrea, r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, a.s., rekao:

"Allah, dž.š., rekao je: 'Za moje dobre robove pripremio sam nešto što ljudsko oko nije vidjelo niti uho čulo, niti je ljudsko srce poželjelo, čitajte ovo ako želite: ***'I niko ne zna kakve ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju.'" (Es - Sedžda, 17)***

Od Suhejba, r.a., prenosi se da je Poslanik, a.s., rekao:

“Kada stanovnici Dženneta uđu u Džennet, neko će povikati: ‘O stanovnici Dženneta, vi kod Allaha imate obećanje koje vam On želi ispuniti’, a ovi će povikati: ‘Šta je to? Zar nam nije uvećao našu vagu dobrim djelima i osvijetlio naša lica i uveo nas u Džennet, a spasio nas vatre?’ On će reći: ‘Zatim će se razmaknuti zastor i oni će vidjeti Allaha, dž.š. Bogami, ništa od onoga što im je dano neće biti njihovim očima draže i ljepše od gledanja u Allaha, dž.š.’” (Prenosi ga Muslim)

Ebu - Seid el - Hudri prenosi sljedeći hadis:

“Allah će reći stanovnicima Dženneta: ‘Ja sam vama zadovoljan i neću se na vas ljutiti poslije ovoga, nikada.’”

Naš Gospodaru, podari nama vječnost u Tvojoj blizini, dopusti nam Svoje zadovoljstvo, počasti nas da gledamo Tvoje Uzvišeno lice i radost susreta s Tobom. Neka nam se to ne uskrati ni na kakav način.

Neka je mir i spas i blagoslov Allahovom Poslaniku, vjerovjesniku Muhammedu, a.s.

OSOBINE STANOVNIKA DŽENNETA

(Neka nas Allah, dž.š., počasti i učini stanovnicima njegovim)

Braćo moja!

Ranije smo govorili o osobinama Dženneta i njegovim ljepotama, radostima i sreći. Bogami, ovo je prilika da se ljudi angažiraju u tom pravcu i da se takmiče takmičari da svoj život provedu u traženju puta ka Džennetu. Taj put treba trajno tražiti, čineći dobra djela na način kako je to opisano i objašnjeno u Knjizi, koju je Allah, dž.š., objavio najčasnijem Svom robu, Muhammedu, a.s.

Allah, dž.š., u Kur'anu kaže:

وَسَارِعُوٓاْ إِلَىٰ مَغۡفِرَةٖ مِّن رَّبِّكُمۡ وَجَنَّةٍ عَرۡضُهَا ٱلسَّمَٰوَٰتُ
وَٱلۡأَرۡضُ أُعِدَّتۡ لِلۡمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ فِي ٱلسَّرَّآءِ وَٱلضَّرَّآءِ
وَٱلۡكَٰظِمِينَ ٱلۡغَيۡظَ وَٱلۡعَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٣٤﴾
وَٱلَّذِينَ إِذَا فَعَلُواْ فَٰحِشَةً أَوۡ ظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ ذَكَرُواْ ٱللَّهَ فَٱسۡتَغۡفَرُواْ
لِذُنُوبِهِمۡ وَمَن يَغۡفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلَّا ٱللَّهُ وَلَمۡ يُصِرُّواْ عَلَىٰ مَا فَعَلُواْ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ
﴿١٣٥﴾

"Nastojte da zaslužite oprost Gospodara svoga i Džennet prostran kao nebesa i Zemlja, pripremljen za one koji se Allaha boje, za one koji i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju,

a Allah voli one koji dobra djela čine; i za one koji se kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole, a ko će oprostiti grijehe ako ne Allah? I koji svjesno u grijehu ne ustraju." (Ali - Imran, 133 - 135)

A sada ćemo navesti osobine stanovnika Dženneta:

1. Prva osobina

Oni koji su bogobojazni (muttekun). To su oni koji se Allaha, dž.š., boje i uzimaju zaštitu svojim dobrim djelima od džehenemske kazne. Oni izvršavaju ono što im se naređuje, poslušni su, žive u nadi svojih dobrih djela, a izbjegavaju ono što je zabranjeno, plašeći se Allahove, dž.š., kazne.

2. Druga osobina

Oni koji dijele svoj imetak kada su u obilju i oskudici. Oni dijele od onoga što im je Allah, dž.š., podario, onako kako je propisano i kako se traži, od zekata, sadake, a dijele onima koji imaju pravo na to. Zatim dijele za potrebe džihada i drugih poslova na tom putu. Oni dijele javno i tajno. Njihov život i ljubav za imetkom ne opterećuju ih u dijeljenju. Nisu škrti niti pohlepni, a svoj imetak stiču na dozvoljen način i dijele ga, ne plašeći se svoje potrebe za njim.

3. Treća osobina

Oni što srdžbu savlađuju. A to su oni što se sustežu i svoju srdžbu savlađuju kada su u prilici da to čine. Nikome nepravdu ne čine niti im njihova ljutnja prouzrokuje zavist ili nepravedan odnos prema drugima.

4. Četvrta osobina

Oni koji mnogo praštaju. To su oni što praštaju ljudima u trenucima kada mogu kazniti. Zbog toga Uzvišeni Allah, dž.š., kaže: "Allah voli sve koji dobra djela čine." Allah ovim upućuje na praštanje, a ovo treba biti rezultat dobrote, koji će povećati dobro, dok praštanje koje bi povećalo zlo nije pohvaljeno i na takvu vrstu praštanja ovdje se ne misli. Allah Uzvišeni u Kur'anu kaže:

"Nepravda se može uzvratiti istom mjerom, a onoga koji oprosti i izmiri

se, Allah će nagraditi." (Eš - Šura, 40)

5. Peta osobina

Oni koji se kaju - tevvabun. To su svi za koje se kaže u Kur'anu: ***"I za one koji se, kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole." (Ali - Imran, 135)***

Griješenje je izvedeno iz nevaljalih postupaka, kao što se smatra velikim grijehom nepravedno ubistvo, neposlušnost prema roditeljima, jesti kamatu, jesti imetak jetima (siročeta), bježanje s bojnog polja, zinaluk, krađa i slično tome.

A što se tiče griješenja prema sebi, to je općenitiji pojam. Obuhvaća i male i velike grijehe. Oni koji se, kada urade nešto od toga, sjete veličine Onoga Koji je to zabranio, prisjete se i zatraže oprost i milost zbog učinjenog grijeha, a ovo je u skladu s Allahovim, dž.š., riječima: "Samo Allah prašta." Ovim se želi kazati da se dova ne upućuje osim Allahu Uzvišenom, jer niko ne može grijehe praštati osim Allaha, dž.š. (misli se na grijehe koji su jedino u Allahovoj, dž.š., kompentenciji).

6. Šesta osobina

Oni što u grijehu ne ustraju. To znači, kada urade neki grijeh, brzo se poprave i ne ustrajavaju u griješenju, znajući šta rade i poznaju štetnost ustrajavanja u grijehu. Oni požure za tevbom (kajanjem) i nastoje da izbjegavaju grijehe, bili veliki ili mali.

Allah Uzvišeni kaže:

"Ono što žele - postići će oni vjernici koji molitvu svoju ponizno obavljaju, i koji ono što ih se ne tiče izbjegavaju, i koji milostinju udjeljuju, i koji stidna mjesta svoja čuvaju, osim od žena svojih ili onih koje su u posjedu njihovu, ti doista prijekor ne zaslužuju; a oni koji i pored toga traže, oni u zlu sasvim pretjeruju; i koji o povjerenim im emanetima i obavezama svojim brigu brinu, i koji molitve svoje na vrijeme obavljaju, oni su dostojni nasljednici, koji će Džennet naslijediti, oni će u njemu vječno boraviti." (El - Mu'minun, 1 - 11)

Ovi kur'anski ajeti u sebi obuhvaćaju nekoliko značajnih osobina vjernika koji će biti u Džennetu, a to su:

Prvo:

Vjernici (el - mu'minun), koji vjeruju u Allaha, dž.š., i sve ono što obuhvaća vjerovanje, kao i vjerovanje u Njegove meleke, knjige, poslanike, Sudnji dan, i da sve ono što se događa (dobro ili loše) biva s Allahovim, dž.š., određenjem, s tim što je neophodno da vjerovanje u gore spomenuto slijedi postupak u djelu i riječima.

Drugo:

Skrušenost. To su oni koji kada obavljaju molitvu, to rade skrušeno i ponizno, smirenih srca i tijela, stojeći u namazu, svjesni da stoje pred Uzvišenim Allahom, dž.š. Izgovaranjem Njegovih riječi, približavaju Mu se, sjećanjem na Njega, nadajući se susretu, učeći dovu skrušeno i ponizno, javno i tajno.

Treće:

Oni koji izbjegavaju "lagv", a to je sve ono od čega nema nikakve koristi, bilo da se radi o riječima ili djelu. Oni izbjegavaju ono što ih se ne tiče i svoje vrijeme provode u korisne svrhe, kao što čuvaju namaz i skrušeno ga obavljaju, čuvaju vrijeme od besposlice.

Ako je njihova osobina izbjegavanje "lagva", a to je ono od čega nema koristi, čuvanje od onoga što je štetno kod njih je na prvom mjestu.

Četvrto:

Oni dijele zekat. Ovdje se misli na obavezni porez koji se daje na imetak, a moguće je da se misli i na ostala davanja koja čiste dušu od ružnih riječi i djela.

Peto:

Oni koji stidna mjesta svoja čuvaju, osim od žena svojih ili onih koje su u posjedu njihovu. Oni prijekor ne zaslužuju. Oni svoje spolne organe čuvaju od bluda, jer to je veliki grijeh i razara društveni poredak i narod.

Moguće je da se pod pojmom čuvanja spolnih organa misli šire, kao gledanje i dodirivanje, kao što se kaže: "Ovaj prijekor ne zaslužuju jer u osnovi spolni organ čuva se za ženu ili one što su u posjedu (to su robinje koje se zarobe u džihadu). Jer ta veza je s razlogom, da se očuva ljudska vrsta i potreba, a ko mimo toga traži, on

griješi, kao što kaže Allah, dž.š.:

"A oni koji pored toga traže, oni u zlu sasvim pretjeruju."

Iz ovoga se izvodi zabrana onaniranja, koje se još zove i "tajni proces" jer i to izlazi izvan okvira gore spomenutih dozvoljenih radnji, a to su zakonite žene i one u posjedu.

Šesto:

Oni koji o povjerenim im emanetima i obavezama svojim brigu brinu. Emanet je ono što se povjeri na čuvanje nekome, svejedno, radilo se o riječima ili poslu ili, pak, o gledanju nečega svojim očima. Pa ko tebi ispriča neku tajnu, on ti je time povjerio emanet. Ko uradi nešto u tvome prisusutvu što ne bi želio da svako zna, povjerio ti je emanet, ko tebi preda nešto od imetka ili riječi, time ti je povjerio emanet.

A obaveze o kojima je riječ odnose se na obaveze prema drugome, kao što su obaveze prema Allahu, dž.š., susjedu ili obaveze između ljudi uopće. Onaj koji želi Džennet, čuva povjereno i obaveze svoje ispunjava, bilo da se odnose na obaveze prema Allahu, dž.š., ili ljudima. U to, svakako, ulazi ispunjavanje dane riječi, potpisanih ugovora, uz uslov da se radi o dozvoljenim poslovima.

Sedmo:

Oni što čuvaju svoj namaz. To su oni koji redovno obavljaju namaz i ustrajavaju u njegovom izvršavanju u određeno vrijeme, i to rade na najljepši način, sa svim oblicima namaza.

Allah, dž.š., spomenuo je u Kur'anu brojne osobine stanovnika Dženneta, osim onih koje smo mi ovdje spomenuli. Ovo je spomenuto radi onih koji žele da postignu ove osobine.

A ima i mnogo hadisa koji se prenose od Allahovog Poslanika na ovu temu.

Ebu - Hurejre, r.a., prenosi hadis u kojem je Poslanik, a.s., rekao:

"Ko krene na put radi nauke, Allah će njemu olakšati put ka Džennetu." (Prenosi Muslim)

Od njega se, također, prenosi da je Poslanik, a.s., rekao:

"Hoćete li da vas uputim šta je to što će vam brisati vaše grijehe i podići vam ugled?" Rekli su: "Da, o Allahov Poslaniče!" "Uzimanje abdesta u teškim prilikama, mnogo napravljenih koraka na putu ka džamiji, i iščekivanje namaza nakon jednog obavljenog namaza."

A Omer b. Hatab, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“Svakome od vas koji se uredno abdesti i kaže: ‘Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha, On nema druga i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Poslanik’, otvorit će se osmera dženetska vrata da uđe na koja želi.”

Ovaj prenosilac hadisa, Omer b. Hatab, r.a., također, prenosi: “Ko iskreno slijedi izgovaranje riječi koje izgovara mujezin, ući će u Džennet.” (Prenosi ga Muslim)

Osman b. Affan kaže da je Poslanik, a.s., rekao: “Ko sagradi mesdžid radi Allahovog zadovoljstva, Allah će njemu sagraditi kuću u Džennetu.” (Mutefekun alejhi)

Ubade b. Samit, r.a., prenosi slijedeći hadis:

“Ko dođe na Sudnji dan sa svojih pet namaza koje je obavljao onako kako su propisani, ne izostavljajući ništa od toga, ima pravo na Allahovo obećanje da ga uvede u Džennet.” (Prenose ga Ahmed, Ebu - Davud i Nesai)

A Sevban je pitao Poslanika, a.s., o djelu koje će ga uvesti u Džennet, pa mu je rekao:

“Pripazi na sedždu (u namazu), jer kad god obaviš sedždu, Allah ti podari deredžu i oprosti neke grijehe.” (Prenosi Muslim)

Ummu Habiba, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“Svakome muslimanu koji u toku dana i noći klanja dvanaest rekata dobrovoljnog namaza, Allah, dž.š., sagradit će mu kuću u Džennetu.” (Prenosi Muslim)

Rekati o kojima je riječ jesu: četiri rekata prije podnevnog farza, dva poslije, dva rekata poslije akšamskog farza, dva poslije jacije i dva rekata prije sabahskog namaza.

A Muaz b. Džebel, r.a., kaže da je rekao Poslaniku, a.s.:

“Uputi me na djelo koje će me uvesti u Džennet, a udaljiti od Džehennema”, pa mu je Poslanik rekao: “Pitao si me o nečemu važnom, a to je lahko onome kome Allah, dž.š., učini lahkim, a to je: obožavaj Allaha, dž.š., i ništa Mu ravnim ne smatraj, obavljaj namaz, daji zekat, posti ramazan i obavi hadž.” (Ahmed i Tirmizi kažu da je vjerodostojan).

Sehl b. Said prenosi da je Poslanik, a.s., rekao:

“U Džennetu imaju vrata koja se zovu “Rejjan”, kroz njih će proći samo postači na Sudnjem danu i niko više.” (Muttefekun alejhi)

Ebu - Hurejre, r.a., kaže da je Vjerovjesnik rekao:

“Umra do umre briše grijehe između, a nagrada za primljeni hadž je Džennet.” (Mutefekun alejhi)

Od Džabira se prenosi:

“Rekao je Resulullah: ‘Kod koga budu tri kćeri koje on lijepo pazi, bude milostiv i pažljiv prema njima, on će ući u Džennet.’ Neko je upitao: ‘O Allahov Poslaniče! A šta ako budu dvije?’ Poslanik, a.s., je rekao: ‘Pa ako budu i dvije.’ Neki su shvatili da je ovaj upitao i za jednu, da bi Poslanik, a.s., potvrdno odgovorio.”

Ahmed prenosi od Ebu - Hurejrea da su pitali Poslanika, a.s., šta je to što će ljude najviše uvesti u Džennet? A on je rekao: “Bogobojaznost i lijepo ponašanje.” (Tirmizi, Ibn - Hibban u svome Sahihu)

Ijad b. Hamar el - Medžaši kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“Stanovnici Dženneta bit će u tri grupe: pravedan vladar koji vjeruje i potvrđuje istinu, čovjek milostiva i blaga srca prema rodbini, musliman čedan, koji ne ide u zinaluk.” (Prenosi ga Muslim)

Ovo je samo nekoliko hadisa koji govore o ovome. Oni objašnjavaju mnogo toga što je vezano za stanovnike Dženneta i za one koji žele taj put.

Molimo Allaha, dž.š., da nama svima olakša put ka Džennetu. On je najplemenitiji i neka je selam i spas na našeg poslanika Muhammeda, a.s., i njegove sve drugove.

OPIS DŽEHENNEMA

(Neka nas Allah, dž.š., sačuva od njega.)

Braćo moja!

Allah, dž.š., nas je u Svojoj knjizi upozorio na Džehennem i obavijestio nas o svim vrstama kazni od kojih se cijepa ljudska iznutrica i srce.

Upozorio nas je na strahote Džehennema i vrste kazni, a sve zbog milosti Svoje prema nama, da bismo dobra djela činili, poslušni bili prema onome što je došlo u Kur'anu i sunnetu, da bismo pouku primili, kao što se kaže u Kur'anu:

وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾

"I vratite se Gospodaru svome i pokorite Mu se prije nego što vam kazna dođe, poslije vam niko u pomoć neće priskočiti." (Ez - Zumer, 54)

Osim ovoga Allah, dž.š., u Kur'anu kaže:

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾

"Bojte se vatre koja je pripremljena za nevjernike." (Ali - Imran, 131)

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ
سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾ لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ مِّنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

"Ti nećeš imati nikakve vlasti nad robovima Mojim, osim nad onima koji te budu slijedili; od ovih zalutalih, za sve njih mjesto sastanka Džehennem će biti, on će sedam kapija imati i kroz svaku će određen broj njih proći." (El - Hidžr, 42 - 44)

وَقُلِ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ ۖ فَمَن شَآءَ فَلْيُؤْمِن وَمَن شَآءَ فَلْيَكْفُرْ ۚ إِنَّآ
أَعْتَدْنَا لِلظَّٰلِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا ۚ وَإِن يَسْتَغِيثُوا۟ يُغَاثُوا۟
بِمَآءٍ كَٱلْمُهْلِ يَشْوِى ٱلْوُجُوهَ ۚ بِئْسَ ٱلشَّرَابُ وَسَآءَتْ مُرْتَفَقًا ٢٩

"I reci: 'Istina dolazi od Gospodara vašeg, pa ko hoće; neka vjeruje, a ko hoće; neka ne vjeruje! Mi smo nevjernicima pripremili vatru, čiji će ih dim sa svih strana obuhvatiti.'" (El - Kehf, 29)

وَسِيقَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوهَا فُتِحَتْ أَبْوَٰبُهَا
وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَآ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتِ رَبِّكُمْ
وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا ۚ قَالُوا۟ بَلَىٰ وَلَٰكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ ٱلْعَذَابِ
عَلَى ٱلْكَٰفِرِينَ ٧١

"Oni koji nisu vjerovali, u gomilama će biti tjerani u Džehennem, i kad do njega dođu, kapije njegove će se pootvarati." (Ez - Zumer, 71)

"A za one koji ne vjeruju u Gospodara svoga kazna je Džehennem, a užasno je on boravište! Kad budu u njega bačeni, pucketanje njegovo će čuti, i on će ključati, gotovo da se od bijesa raspadne, kad god se koja gomila u njega baci, stražari u njemu će je upitati: 'Zar nije niko dolazio da vas opominje?'" (El - Mulk, 6 - 8)

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾

"Mi smo za nevjernike okove i sindžire i oganj razbuktali pripremili." (Ed - Dehr, 4)

يَوْمَ يَغْشَاهُمُ الْعَذَابُ مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ
ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

"Na dan kad ih patnja i odozgo i odozdo obuzme, a melek rekne: 'Ispaštajte za ono što ste radili." (El - Ankebut, 55)

لَهُم مِّن فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِّنَ النَّارِ وَمِن تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ
عِبَادَهُ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونِ ﴿١٦﴾

"Nad njima će biti naslage vatre, a ispod njih naslage; time Allah, dž.š., straši Svoje robove. 'O robovi Moji, bojte se Mene!'" (Ez - Zumer, 16)

وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ﴿٤١﴾ فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ
﴿٤٢﴾ وَظِلٍّ مِّن يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾

"A oni nesretni; ko su nesretni? Oni će biti u vatri užarenoj i vodi ključaloj, i u sjeni dima čađavog u kojoj neće biti svježine ni ikakva dobra." (El - Vakia, 41 - 43)

قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا ۚ لَّوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾

"Reci: 'Džehenemska vatra je još vruća!' Kad bi oni znali!'" (Et- Tevba, 81)

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَهْ ﴿١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿١١﴾

"A znaš li ti šta će to biti? Vatra užarena! (El - Karia, 10, 11)

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ
فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا
مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾

"Grješnici će sigurno stradati i u ognju biti, na dan kada budu u vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim. Iskusite vatru džehenemsku!" (El - Kamer, 47, 48)

"A znaš li šta je sekar? Ništa on neće poštedjeti." (El - Mudessir, 27, 28)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ
وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَّا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ
وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

"O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od vatre čije će gorivo ljudi i kamenje biti i o kojoj će se meleki strogi i snažni brinuti, koji se onome što im Allah zapovijedi, neće opirati i koji će ono što im se naredi izvršiti." (Et - Tahrim, 6)

إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهُ جِمَالَتٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾

"On će kao kule bacati iskre, kao da su kamile riđe." (El - Murselat, 32,33)

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾ سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطِرَانٍ
وَتَغْشَىٰ وُجُوهَهُمُ النَّارُ ﴿٥٠﴾

"Tog dana ćeš vidjeti grješnike povezane u zajedničke okove; košulje će im od katrana biti, a vatra će lica njihova obavijati." (Ibrahim, 49, 50)

"Kada s okovima o vratu i sindžirima budu vučeni." (El - Mu'min, 71)

"Onima koji ne budu vjerovali bit će odijela od vatre skrojena, a ključala voda bit će na glave njihove ljevana, i gvozdenim maljevima bit će mlaćeni. Kad god pokušaju da zbog teškog jada iz njeg izađu, bit će u nju vraćeni: iskusite patnju u užasnoj vatri!" (El - Hadždž, 19 - 22)

"One koji ne vjeruju u dokaze Naše Mi ćemo sigurno u vatru baciti. Kad im se kože ispeku, zamijenit ćemo ih drugim kožama, da osjete pravu patnju. Allah je zaista silan i mudar." (En - Nisa', 56)

"Drvo zekum, bit će hrana grješniku, u trbuhu će, kao rastopljena kovina, vriti, kao što voda, kada ključa, vrije." (Ed - Duhan, 43 - 46)

"To je drvo koje će usred Džehennema rasti; plod će mu poput glava šejtanskih biti." (Es - Saffat, 64, 65)

"I tada ćete vi, o zabludjeli, koji poričete oživljenje, sigurno s drveta zekkum jesti, i njime ćete trbuhe puniti, pa zatim na to vodu ključalu piti, poput kamila koje ne mogu žeđ ugasiti." (El - Vakia, 51 - 55)

"Ako zamole pomoć, pomoći će im se tekućinom poput rastopljene kovine, koja će lica peći. Užasna li pića i grozna boravišta!" (El - Kehf, 29)

"Koji će se uzavrelom vodom pojiti, koja će im crijeva kidati." (Muhammed, 15)

"Pred njim će Džehennem biti - i on će biti pojen odvratnom kapljevinom, mučit će se da je proguta, ali je nikako neće moći proždrijeti i smrt će mu sa svih strana prilaziti, ali on neće umrijeti. Njega će teška patnja čekati." (Ibrahim, 16, 17)

"A nevjernici će u patnji džehenemskoj vječno ostati, ona im se neće ublažiti i nikakve nade u spas neće imati. Nismo im Mi nepravedni bili, oni su sami sebi nepravdu nanijeli." (Ez - Zuhruf, 74 - 76)

"Boravište njihovo bit će Džehennem; kad god mu plamen jenja, pojačat ćemo im oganj." (El - Isra, 97)

"Onima koji neće da vjeruju i koji čine nepravdu, Allah doista neće oprostiti i neće im put pokazati, osim puta u Džehennem; u kome će vječno i zauvijek ostati; to je Allahu lahko." (En - Nisa, 168, 169)

"Allah je nevjernike prokleo i za njih oganj razbuktali pripremio, u njemu će vječno i zauvijek boraviti, ni zaštitnika ni pomagača neće naći." (El -Ahzab, 64, 65)

"A onoga koji Allahu i Poslaniku Njegovu ne bude poslušan, sigurno čeka vatra džehenemska, u kojoj će vječno, zauvijek ostati." (El - Džinn, 23)

"A znaš li ti šta je Džehennem? Vatra Allahova razbuktana, koja će do srca dopirati, ona će iznad njih biti zatvorena, plamenim stupovima zasvođena." (El - Humeze, 5 - 9)

Mnogo je ajeta u Kur'anu koji govore o Džehennemu i trajnim patnjama koje će biti u njemu. Od hadisa Alejhisselamovih koji govore o ovome, navest ćemo slijedeće:

Abdullah b. Mesud, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

"Na Sudnjem danu bit će sedamdeset hiljada vatrenih užadi koju će držati i vući

sedamdeset hiljada meleka.” (Prenosi Muslim)

U Dva sahiha zabilježen je hadis od Ebu - Hurejrea gdje Poslanik, a.s., kaže:

“Vatra na dunjaluku koju koriste sinovi Ademovi samo je jedan stupanj od mogućih sedamdeset stupnjeva džehenemske vatre.” Prisutni su rekli: “Pa i ova je dovoljna, o Allahov Poslaniče!” A on je rekao: “Džehenemska vatra je šezdeset devet stupnjeva, a svaki od njih je žešći od ove dunjalučke vatre.”

Od njega se, također, prenosi da je rekao:

“Bili smo kod Poslanika, a.s., pa smo čuli neki udarac, a Poslanik, a.s., upitao je: ‘Znate li šta je ovo?’ Rekli smo: ‘Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.’ A on je rekao: ‘Ovo što ste čuli pad je kamena kojeg je Allah poslao u Džehennem prije sedamdeset godina i sada je pao na svoje odredište.’” (Muslim)

Utbe b. Gazevan, kada je držao predavanje,spomenuo je da kamen koji se baci u Džehennem putuje sedamdeset godina da bi došao do svog odredišta, pa šta je to čudno? (Muslim)

Ibn - Abbas, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“Kada bi samo jedna iskra džehenemske vatre došla na dunjaluk sve bi sagorjelo na njemu.” (Nesai, Tirmizi, Ibn - Madže)

Nu’man b. Bešir, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“Najbliža vatra u Džehennemu bit će kao vatra koja obuhvaća lonac sa njegovih strana (dok se u njemu nešto kuha), a i oni će misliti da je njihova kazna najteža, a u stvari ona je najblaža.” (Muslim, Buharija)

Enes b. Malik, r.a., kaže da je Poslanik, a.s., rekao:

“Najbogatijim ljudima na Zemlji kada budu bačeni u Džehennem u skupinama, reći će im se: ‘O čovječe! Da li si ikada uradio dobro djelo, da li si vidio blagodati?’ A on će reći: ‘Ne, o moj Gospodaru’, a doći će siromašan čovjek na Sudnji dan, pa će biti uveden u Džennet i postavit će mu se pitanje: ‘O čovječe, da li si ti vidio siromaštvo i da li si pored njega prolazio?’ A on će reći: ‘Ne, moj Gospodaru, niti sam ga vidio niti sam pored njega prolazio.’” (Muslim)

To znači da će stanovnici Džehennema zaboraviti sve ljepote i blagodati ovoga svijeta, a stanovnici Dženneta će zaboraviti sve teškoće ovoga svijeta.

U drugom hadisu kaže se:

“Reći će se stanovnicima Džehennema na Sudnjem danu: ‘Šta misliš, da je bilo sve tvoje na Zemlji, da li bi ti to koristilo sada?’ On će reći: ‘Da’, a njemu će se reći: ‘Mi smo ti omogućili lakše i jednostavnije od toga, a to je da ne obožavaš nikoga drugoga osim Allaha, pa si to odbio.’” (Prenose ga Ahmed, Buharija i Muslim)

Prenosi Ibn - Merdevejh od J’ala b. Muneja da je on rekao:

“Iznad stanovnika Džehennema naići će oblak pun kiše pa će im se reći: ‘O stanovnici

Džehennema, šta bi vi sada tražili i željeli?' A oni će reći: 'O Gospodaru, daj nam vode da ugasimo žeđ', ali njima će se povećati žeđ, okovi će se stegnuti još više, a vatra će ih obuhvatiti."

Ebu - Musa, r.a., prenosi od Poslanika, a.s.:

"Tri kategorije ljudi neće ući u Džennet: čovjek koji uvijek pije alkohol, koji ne održava rodbinske veze, i onaj što vjeruje ljudima koji se bave sihirima. Ko umre kao pijanica, u Džehennemu će za piće imati vodu iz rijeke koja se zove Gauta. Neko je upitao: 'A šta je to Gauta?' A on je rekao: 'To je rijeka od kanalizacije koja će svojim smradom uznemiriti druge stanovnike Džehennema.'"

A u Muslimovom Sahihu od Džabira b. Abdullaha, r.a., kaže se da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

"Allah je obećao za onoga koji pije alkohol da će ga napojiti iz 'Tinetul - Habal.'" "A šta je to?", upitali su prisutni. A on je rekao: "To je znoj ili sok stanovnika Džehennema."

A u Dva sahiha bilježi se da će se reći jevrejima i kršćanima na Sudnjem danu: "A šta vi tražite?", a oni će reći: "Žedni smo, naš Gospodaru, pa nas napoji, a njima će se reći: "Zar to želite?" Zatim će biti upućeni u vatru koja će se međusobno jesti, oni će u nju padati kao da su tečnost koja plovi."

Hasan el - Basri kaže:

"Šta misliš o narodu koji proživi pedeset hiljada godina, ništa ne jedu od hrane niti popiju nešto od vode. Njihovi vratovi kao da su prekinuti, džigerice isprekidane, zatim će se baciti u vatru i pit će vodu uzavrelu koja će proizvesti ključanje i znojenje veliko."

Ibn - Dževzi, kada je opisivao Džehennem,rekao je:

"To je kuća za koju su pripremljeni stanovnici oni što su daleko od Allahove milosti; bit će uskraćeni slasti i užitka dženetskog. Njihova lica bit će zamijenjena crnilom, udarana štapom koji će biti jači od brda. Nad njima će biti jaki i moćni čuvari - meleki. Vatra ih ne prži, a i velika hladnoća im ne škodi, uvijek su tužni, nikada radosni; nepomično stoje i ne okreću se; trajno su u toj službi. Njihov prijekor gori je od kažnjavanja, a promašaj teži od pogotka. Plaču zbog gubljenja rumena kod omladine. Svako njihovo pojavljivanje povećava plač. To su meleki, snažni čuvari. Teško nevjernicima kada se Stvoritelj naljuti. Teško njima pred teškim iskušenjima i ispitom, kada budu osramoćeni pred drugim stvorenjima, pred očima svjedoka. Gdje oni zaradiše Džehennem? Gdje je njihovo ustrajavanje u grijehu? Sve će im biti pobrkano, ispreturano, a zatim će se u vatri pržiti njihova tijela. Kad izgore, njihova koža će se obnoviti.

To su meleki - čuvari snažni.

Naš Gospodaru, spasi nas vatre džehenemske, poniženja i propasti. Nastani nas u blizini Tvoje Milosti, u kući s bogobojaznim i Tebi odanim robovima. Oprosti nama,našim roditeljima i ostalim muslimanima. Tvojom milošću molimo Te, o Milostivi.

Mir i spas vjerovjesniku Muhammedu, a.s., njegovoj časnoj porodici i svim njegovim drugovima.

UZROCI ULASKA U DŽEHENNEM

Braćo moja!

Znajte da postoje uzroci koji vode čovjeka u Džehennem. Njih je objasnio Allah, dž.š., u Svojoj knjizi i preko govora Njegova Poslanika, a.s., da upozori ljude kako bi se sačuvali.

Uzroke o kojima je riječ dijelimo u dvije grupe:

1. Djela koja počinioca izvode iz vjere i uvode u nevjerstvo “kufr”. Takvima je mjesto u Džehennemu trajno.

2. Djela koja počinioca izvode iz kruga poštenih i čestitih ljudi i uvode ih u krug grješnika, fasika. Zbog tih postupaka zaslužuju džehenemsku kaznu, ali neće trajno u njoj ostati.

Što se tiče prve grupe o kojoj je bilo riječi, spomenut ćemo njene vrste:

1. Pripisivanje Allahu, dž.š., druga (širk), svejedno da li se radilo o vjerovanju u Allahovu, dž.š., jednoću u stvaranju (tevhidul - rubbubije), ili u jednoću u obožavanju (uluhijje) ili u jedinstvenost Allahovih, dž.š., lijepih imena i osobina.

Ko vjeruje da Allah, dž.š., ima druga kao Stvoritelj ili vjeruje da pored Allaha, dž.š., treba još nekoga obožavati ili ibadet bilo koje vrste usmjeravati ka drugome, taj je počinio veliki širk i zaslužuje džehenemsku vatru trajno.

Allah Uzvišeni kaže:

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۖ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۖ
إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ ۖ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾

"Ko drugog Allahu smatra ravnim, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo bit će Džehennem, a nevjernicima neće niko pomoći." (El - Maida, 72)

2. Nevjerstvo prema Allahu, dž.š., Njegovim melecima, knjigama, poslanicima, Sudnjem danu i Allahovom, dž.š., određenju. Ko zaniječe nešto od ovoga, smatrajući to lažnim ili posumnja, taj je nevjernik i trajno mu je mjesto u vatri.

Allah Uzvišeni kaže:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ
بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾

"I govore: 'U neke vjerujemo, a u neke ne vjerujemo', i žele da između toga nekakav stav zauzmu." (En - Nisa, 150)

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ
وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَّا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا
﴿٦٥﴾ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا
الرَّسُولَا ﴿٦٦﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا
السَّبِيلَا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾

"Allah je nevjernike prokleo i za njih oganj razbuktali pripremio. Na Dan kad se njihova lica u vatri budu prevrtala, govorit će: 'Kamo sreće da smo se Allahu pokoravali i da smo Poslanika slušali!' I govorit će: 'Gospodaru naš, mi smo prvake naše i starješine naše slušali, pa su nas oni s Pravog puta odveli; Gospodaru naš, daj im dvostruku patnju i prokuni ih prokletstvom velikim.'" (El - Ahzab, 64 - 68)

3. Negiranje nečega što je farz (stroga obaveza), kao što je pet islamskih šarta. Ko negira obaveznost vjerovanja u Allahovu, dž.š., jednoću i svjedočenje da je Muhammed, a.s., Poslanik ili obaveznost klanjanja pet dnevnih namaza, ili zekat, post ramazana, hadž, on je, bez sumnje, nevjernik (kafir), jer smatra lažnim Allaha, dž.š., i Njegovog Poslanika.

Ako bude dotična osoba negirala nešto od toga zbog neznanja ili skorog prelaska na islam, neće se smatrati nevjernikom, osim ako to ne zadrži i nakon spoznaje.

4. Izigravanje s Allahom Uzvišenim ili Njegovom vjerom, Poslanikom, a.s. O tome Allah, dž.š., kaže:

وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ
قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾

"A ako ih zapitaš, oni će sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se.' Reci: 'Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali?'" (Et - Tevba, 65)

Ismijavanje je podrugljiv način nipodaštavanja Allaha, dž.š., Njegove vjere, poslanika, itd. A Allah je, dž.š., iznad svega toga, uzvišen i velik.

5. Psovanje Allaha, dž.š., Njegove vjere, Poslanika. Psovanje i vrijeđanje ovih vrijednosti je, ustvari, jedan oblik primitivizma,kada neko vrijeđa Onoga Čije ime treba s poštovanjem spominjati. Šejhul Islam ibn - Tejmijje kaže:

"Ko opsuje Allaha, dž.š., ili Njegovog Poslanika, a.s., on je nevjernik, "kafir", i sa vanjske i sa unutrašnje strane, svejedno da li on to radio s uvjerenjem da je to zabranjeno ili smatra da je dozvoljeno, ili bude u odsutnom psihičkom stanju."

Mi kažemo: Nevjernik je svaki onaj koji opsuje Allaha, dž.š., Poslanika, a.s., svejedno da li se on šalio ili mislio ozbiljno. Ovo je ispravan stav.

Prenosi se od Ishaka b. Rahavejha da se islamski svijet slaže za onog ko opsuje Allaha, dž.š., ili Poslanika, a.s., ili negira nešto iz Allahove, dž.š., objave, da je nevjernik, pa čak i ako vjeruje u nešto što je Allah, dž.š., objavio.

Šejh Ibn - Tejmijje, također, kaže:

"Stav prema onome koji psuje ostale poslanike isti je kao i za one koji psuju Muhammeda, a.s. Također je nevjernik i onaj koji opsuje bilo koga od vjerovjesnika koji su u Kur'anu spomenuti ili su opisani s osobinama vjerovjesnika, ili ono što je Poslanik, a.s., naveo u svojim hadisima, svejedno da li to izražavali riječima ili djelom. Stav je kao i u prethodnim slučajevima.

Što se tiče psovki drugih vrsta ako se dovedu u vezu s poslanicima ili slično, kao na primjer da psuje jednu od Vjerovjesnikovih žena, ili da optužuje za blud Vjerovjesnikovu ženu, i sl., i on je nevjernik, jer je to u vezi s Poslanikom, a.s.

Allah, dž.š., u Kur'anu kaže:

ٱلْخَبِيثَٰتُ لِلْخَبِيثِينَ
وَٱلْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَٰتِ وَٱلطَّيِّبَٰتُ لِلطَّيِّبِينَ وَٱلطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَٰتِ
أُو۟لَٰٓئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٢٦﴾

"Nevaljale žene su za nevaljale muškarce, a nevaljali muškarci za nevaljale žene; čestite žene su za čestite muškarce, a čestiti muškarci su za čestite žene; oni nisu krivi za ono što o njima govore; njih čeka oprost i veliko obilje." (En - Nur, 26)

6. Oni koji sude i donose presude na osnovi svojih zakona, a ne na Allahovom, dž.š., zakonu, smatrajući taj zakon boljim i bližim istini od onoga što je Allah, dž.š., objavio, nevjernik je, na osnovu Allahovih, dž.š., riječi:

إِنَّآ أَنزَلْنَا
ٱلتَّوْرَىٰةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا ٱلنَّبِيُّونَ ٱلَّذِينَ أَسْلَمُوا۟ لِلَّذِينَ هَادُوا۟
وَٱلرَّبَّٰنِيُّونَ وَٱلْأَحْبَارُ بِمَا ٱسْتُحْفِظُوا۟ مِن كِتَٰبِ ٱللَّهِ وَكَانُوا۟ عَلَيْهِ
شُهَدَآءَ فَلَا تَخْشَوُا۟ ٱلنَّاسَ وَٱخْشَوْنِ وَلَا تَشْتَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِى ثَمَنًا قَلِيلًا
وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٤٤﴾

"A oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici." (El - Maida, 44)

Pa čak ako ne sudi po drugom zakonu, a uvjerenja je da je ljudski zakon bolji od Allahovog, dž.š., zakona, takav čovjek je nevjernik .

Allah, dž.š., u Kur'anu kaže:

أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۚ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ
حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

"Zar oni traže da im se kao u pagansko doba sudi? A ko je od Allaha bolji sudija narodu koji čvrsto vjeruje?" (El - Maida, 50)

7. Licemjerstvo koje pretpostavlja da čovjek u srcu krije nevjerstvo, a javno se deklariše kao vjernik, svejedno, bilo riječima ili djelom.

O tome Allah, dž.š., kaže

"Licemjeri će na samom dnu Džehennema biti i ti im nećeš zaštitnika naći." (En - Nisa',145)

Ova vrsta ljudi opasnija je od prethodnih pa je razumljivo da kazna za njih bude žešća i njima je zagarantirano mjesto u najvećim dubinama Džehennema. Jer njihovo nevjerovanje obuhvaća, pored negiranja, još i prevaru, ismijavanje Allaha, dž.š., Njegovih ajeta, Poslanika, a.s., itd.

Allah, dž.š., o njima kaže:

"Ima ljudi koji govore: 'Vjerujemo u Allaha i u onaj svijet!' A oni nisu vjernici. Oni nastoje da prevare Allaha i one koji vjeruju, a oni, i neznajući, samo sebe varaju. Njihova su srca bolesna, a Allah njihovu bolest još povećava; njih čeka bolna kazna zato što lažu. Kad im se kaže: 'Ne remetite red na Zemlji!', odgovaraju: 'Mi samo red uspostavljamo!' Zar?! A uistinu, oni nered siju, ali ne opažaju. Kad im se kaže: 'Vjerujte kao što pravi ljudi vjeruju!' - oni odgovaraju: 'Zar da vjerujemo u ono u što bezumni vjeruju?' A, uistinu, oni su bezumni, ali ne znaju. Kad susretnu one koji vjeruju, govore: 'Vjerujemo!' - Čim ostanu nasamo sa šejtanima svojim, govore: 'Mi smo s vama, mi se samo rugamo.' Allah njih izvrgava poruzi i podržava ih da u svom nevjerstvu lutaju." (El - Bekara, 8 - 15)

Licemjerstvo ima mnogobrojne znakove po kojima se prepoznaje. Od njih su slijedeći:

1. Sumnja u ono što je Allah, dž.š., objavio, pored toga što on (munafik) pred svijetom ističe svoju privrženost vjeri.

O tome Allah, dž.š., u Kur'anu kaže:

"Od tebe će tražiti dozvolu samo oni koji ne vjeruju u Allaha i u onaj svijet i čija se srca kolebaju, pa sumnjaju i neodlučni su." (Et - Tevba, 45)

2. Neprihvaćanje Allahovog, dž.š., zakona i njegovih odredbi.

Allah, dž.š., o tome kaže:

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, pa ipak žele da im se pred šejtanom sudi, a naređeno im je da mu ne vjeruju. A šejtan želi da ih u veliku zabludu navede. Kad im se kaže: 'Prihvatite ono što Allah objavljuje i Poslanika!' - vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću." (En - Nisa', 60, 61)

3. Oni ne vole islam niti buđenje islamske svijesti i to ih uznemirava, a raduju se neuspjehu islama i njegovih sljedbenika.

Allah, dž.š., u Kur'anu kaže:

"Ako postigneš uspjeh, to ih ogorči, a kad te pogodi nesreća, oni govore: 'Mi smo i ranije bili oprezni' i odlaze veseli." (Et - Tevba, 50)

هَٰٓأَنتُمْ
أُو۟لَآءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِٱلْكِتَٰبِ كُلِّهِۦ وَإِذَا لَقُوكُمْ
قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا۟ عَضُّوا۟ عَلَيْكُمُ ٱلْأَنَامِلَ مِنَ ٱلْغَيْظِ ۚ قُلْ مُوتُوا۟
بِغَيْظِكُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ إِن تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ
تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا۟ بِهَا ۖ وَإِن تَصْبِرُوا۟ وَتَتَّقُوا۟ لَا يَضُرُّكُمْ
كَيْدُهُمْ شَيْـًٔا ۗ إِنَّ ٱللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾

"Vi njih volite, a oni vas ne vole, a vi vjerujete u sve knjige; kad vas sretnu govore: 'Vjerujemo!' - a čim se nađu nasamo od srdžbe prema vama grizu vrhove prstiju svojih. Reci: 'Umrite od muke!' Allahu su, zaista, dobro poznate misli svačije. Ako kakvo dobro dočekate, to ih ozlojedi, a zadesi li vas kakva nevolja, obraduju joj se. I ako budete trpjeli, i ono što vam se zabranjuje izbjegavali, njihovo lukavstvo vam neće nimalo nauditi. Allah zaista dobro zna ono šta oni rade." (Ali - Imran, 119, 120)

4. Od njihovih je osobina i prouzrokovanje nereda (fitnet), haosa među muslimanima i pravljenje razdora i njihova težnja za neredima.

Allah, dž.š., kaže:

"Da su pošli s vama, bili bi vam samo na smetnji i brzo bi među vas smutnju ubacili, a među vama ima i onih koji ih rado slušaju. A Allah zna nevjernike." (Et - Tevba, 47)

5. Ljubav prema neprijateljima islama i simpatije prema vođama kufra, njihovo hvaljenje i širenje njihovog mišljenja i učenja, koja se sukobljavaju sa islamom.

Allah, dž.š., o tome kaže:

"Zar ne vidiš one koji prijateljuju s ljudima na koje se Allah rasrdio? Oni nisu ni vaši ni njihovi, a još se svjesno krivo zaklinju." (El - Mudžadela, 14)

6. Poigravanje i ismijavanje vjernika i njihovog obavljanja islamskih propisa.

Allah, dž.š., o tome kaže:

"Oni koji vjernike ogovaraju zato što zekat daju, a rugaju se i onima koji ga s mukom daju - Allah će kazniti za izrugivanje njihovo, i njih čeka patnja nesnosna." (Et - Tevba, 79)

Oni one što obavljaju Allahove, dž.š., zapovijedi optužuju kako to rade zbog ljudi, a ne znaju da li je tako.

7. Oni se ohole i omalovažavaju vjernike.

Allah, dž.š., o tome kaže:

"A kad im se rekne: 'Dođite, Allahov Poslanik molit će da vam se oprosti', oni glavama svojim tresu i vidiš ih kako nadmeno odbijaju." (El - Munafikun, 5)

8. Teško im je namaz obavljati i lijeno se dižu radi namaza.

Allah, dž.š., o tome kaže:

"Licemjeri misle da će Allaha prevariti i On će ih za varanje njihovo kazniti. Kada ustaju da molitvu obave, lijeno se dižu i samo zato da bi se pokazali pred svijetom, a Allaha gotovo da i ne spominju." (En - Nisa, 142)

A Allahov, dž.š., Poslanik, a.s., kaže:

"Najteži namazi za munafike su jacija i sabah - namaz." (Muttefekun alejhi)

9. Vrijeđanje Allaha, dž.š., Poslanika, a.s., i vjernika.

Allah, dž.š., o tome kaže:
"Ima ih koji vrijeđaju Vjerovjesnika." (Et - Tevba, 61)

"One koji Allaha i Poslanika budu vrijeđali, Allah će na ovom i na onom svijetu prokleti i sramnu im patnju pripremiti. A oni koji vjernike i vjernice vrijeđaju, a oni to ne zaslužuju, tovare na sebe kletvu i pravi grijeh."
(El - Ahzab, 57, 58)

Ovo su neke osobine licemjera koje smo ovdje spomenuli da bi se mi sačuvali i očistili svoje duše.

Naš Allahu, sačuvaj nas licemjerja i ojačaj nas čvrstim imanom, na način kako si Ti zadovoljan. Oprosti nama i našim roditeljima grijehe i svim muslimanima, o Gospodaru svijetova.

Selam i mir vjerovjesniku Muhammedu, s.a.v.s., njegovoj porodici i svim ashabima.

DRUGA VRSTA UZROKA ULASKA U DŽEHENNEM

Braćo moja!

Ranije smo u ovoj knjizi naveli poglavlja u kojima je spomenuto nekoliko uzroka prve vrste zbog kojih se ide u Džehennem i trajno ostaje u njemu.

U ovom dijelu knjige govorit ćemo o uzrocima druge vrste zbog kojih se ide u Vatru, ali ne trajno.

Prvi uzrok: Neposlušnost prema roditeljima, a to su majka i otac.

Ta neposlušnost ogleda se u prekidu onoga što je obaveza prema njima. Kao: pažnja, dobročinstvo riječima ili djelom.

Allah, dž.š., kaže:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا ۚ إِمَّا يَبْلُغَنَّ
عِندَكَ ٱلْكِبَرَ أَحَدُهُمَآ أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُل لَّهُمَآ أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا
وَقُل لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَٱخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ ٱلذُّلِّ مِنَ ٱلرَّحْمَةِ
وَقُل رَّبِّ ٱرْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِى صَغِيرًا ﴿٢٤﴾

"Gospodar Tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje ili oboje kod tebe starost dožive, ne reci im ni 'uh', i ne podvikni na njih i obraćaj im se riječima poštovanja punim. Budi prema njima pažljiv i ponizan, i reci: 'Gospodaru

moj smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali!'" (El - Isra, 23, 24)

"Mi smo naredili čovjeku da bude poslušan prema roditeljima svojim." (Lukman, 14)

Vjerovjesnik, a.s., kaže:

"Trojici je Allah, dž.š., zabranio Džennet: notornoj pijanici, neposlušnom prema roditeljima i onome ko nema osjećaja i ljubomore prema svojoj ženi i tolerira njene nevaljalštine." (Prenose ga Ahmed i Nesai)

Drugi uzrok: Prekidanje rodbinskih veza.

U ovo spada pored prekida rodbinskih veza, zanemarivanje rodbine i sprečavanje njihovih prava koja im pripadaju

U Dva sahiha od Džubejra b. Mutina zabilježen je hadis:

"U Džennet neće ući onaj ko prekida...", a Sufjan kaže: "rodbinske veze."
A od Ebu -Hurejrea isti izvori bilježe: "Na Sudnjem danu rodbina će reći Allahu, dž.š.: 'Ovo je mjesto onih koji su pomagali rodbinu', a On će reći: 'Da, zar ne želite da Ja imam vezu s onima koji su vas pomagali, a da prekinem s onima koji su prekidali veze sa vama.' Reći će: 'Da, to je Tvoje pravo', zatim je Poslanik, a.s., rekao: 'Čitajte ove riječi: 'Zar i vi ne biste, kad biste se vlasti dočepali, nered na Zemlji činili i rodbinske veze kidali? To su oni koje je Allah, dž.š., prokleo i gluhim i slijepim ih učinio.'" (Muhammed, 22, 23)

Nažalost, mnogi su muslimani danas zanemarili prava roditelja i rodbine, pa su prekinuli veze koje ih povezuju. Razlog za to navode kao da i njih rodbina ne posjećuje, ali ovaj izgovor ne koristi, jer ako neko od rodbine neće da uzvrati, ima nešto što je bolje, a to je Allahova, dž.š., nagrada koja je najvrednija.

U Buharijinom Sahihu od Abdullaha b. Amra b. Asa, r.a., prenosi se da je Muhammed, a.s., rekao:

"Ne održava se veza s rodbinom radi interesa, već kada se prekine veza, ona se uspostavlja radi Allaha."

Ebu - Hurejre, r.a., kaže da je neki čovjek rekao:

'" O Allahov Poslaniče! Ja imam rodbinu koju posjećujem, ali oni mene ne, ja njima dobro činim, ali oni meni lošim uzvraćaju, ja njih upoznajem, ali oni mene zaboravljaju', a Poslanik je rekao: 'Ako je tako kao što kažeš, njih je obuzeo nemar i lijenost, Allah će biti na tvojoj strani sve dok ti ustraješ na tome.'" (Muslim)

Ako čovjek održava rodbinske veze, a oni mu to ne uzvraćaju, on će imati sigurno lijep završetak, oni će jednoga dana početi uzvraćati, ako im Allah, dž.š., bude želio dobro.

Treći uzrok: Jedenje kamate.
Allah, dž.š., o tome kaže:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا
الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾ وَاتَّقُوا
النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

"O vjernici, bezdušni zelenaši ne budite, i Allaha se bojte, jer ćete tako postići što želite, i čuvajte se vatre, za nevjernike pripremljene, i pokoravajte se Allahu i Poslaniku da bi vam milost bila ukazana." (Ali - Imran, 130 - 132)

Allah, dž.š., obećao je onome ko se bavi kamatom, i nakon saznanja i pouke da je haram, da će vječno ostati u Džehennemu:

"Oni koji se kamatom bave, dići će se kao što će se dići onaj koga je dodirom šejtan izbezumio, zato što su govorili: 'Kamata je isto što i trgovina.' A Allah je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu. Onome do koga dopre pouka Gospodara njegova - pa se okani, njegovo je ono što je prije stekao, njegov slučaj će Allah rješavati; a oni koji opet to učine bit će stanovnici Džehennema, u njemu će vječno ostati." (El - Bekara, 275)

Četvrti uzrok: Jedenje imetka siročeta i poigravanje s njim.
Allah, dž.š., o tome kaže:

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ
أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾

"Oni koji bez ikakva prava jedu imetke siročadi, doista jedu ono što će ih u vatru dovesti i oni će u ognju gorjeti." (En - Nisa, 10)

Jetim je maloljetnik bez roditelja.

Peti uzrok: Lažno svjedočenje.

Ibn - Omer, r.a., prenosi hadis od Allahovog Poslanika, a.s., gdje kaže:

"Onoga ko lažno svjedoči, njegove će noge u vatru odnijeti."

Ovaj hadis prenosi Ibn - Madže, Hakim i kažu da je njegov sened ispravan. Lažno svjedočenje je i kada neko svjedoči za ono što ne zna i nije vidio, kao i da svjedoči suprotno onome kako se dogodilo. Svjedočenje nije dozvoljeno, osim ako čovjek sigurno zna situaciju.

U jednom hadisu kaže se da je nekome čovjeku rečeno:

"Da li vidiš Sunce?" Rekao je: "Da", ili nešto slično. "Onda svjedoči kao što si vidio."

Šesti uzrok: Mito u sudstvu.

Abdullah b. Amr, r.a., prenosi od Poslanika, a.s., da kaže:

"Onaj koji daje mito i ko ga prima, ući će u Džehennem." (Prenosi ga Taberani, a prenosioci su pouzdani i poznati.)

U djelu "Et - tergibu ve terhibu" misli se na onoga što daje mito da bi mu se pomoglo u neistini, tj. u slučajevima gdje pravda nije na njegovoj strani, kao i onaj koji prima mito da bi pomogao nekome u sporu gdje nema pravo.

A što se tiče davanja u cilju da se pomogne istina, to ne ulazi u ovaj kontekst.

Sedmi uzrok: Lažno svjedočenje.

Od Harisa b. Malika, r.a., prenosi se da je rekao:

"Čuo sam Allahova Poslanika za vrijeme hadža između dva džemreta[1] kako kaže: 'Ko prisvoji imetak svoga brata s lažnom zakletvom, njegovo mjesto je u Džehennemu! Neka prenese prisutni odsutnome.' Ovo je ponovio dva ili tri puta." (Prenosi ga Ahmed, a Hakim kaže da je ovaj hadis ispravan)

Lažna zakletva zove se na arapskom "gamus", jer ona izvršioca uvodi u grijeh, a zatim ga baca u Vatru.

Nema razlike da se čovjek zakune lažno za ono što tvrdi pa se na osnovu toga donese presuda ili se zakune lažno za ono što negira, pa se i tada donese presuda na osnovu njegove zakletve.

Osmi uzrok: Donošenje fetvi, šerijatskih pravnih rješenja, bez odgovarajućeg znanja ili argumenata koji upućuju na donesene fetve.

---

[1] Džemreta su mjesta na Mini gdje se bacaju kamenčići (op. prev.)

O ovome govori hadis kojeg prenosi Burejde b. Husejn, r.a., gdje Poslanik, a.s., kaže:

“Imaju tri vrste sudija (kadija). Jedna od njih će u Džennet, a dvije u Džehennem. Što se tiče prve, koja je za Džennet, to se odnosi na onoga ko spozna istinu i na osnovu toga donese presudu.

Sudija koji zna istinu, a pogrešno presudi, ide u Džehennem, kao i čovjek koji sudi ljudima, a ne zna suditi. On, također, ide u Džehennem.” (Ebu - Davud, Tirmizi, Ibn - Madže)

Deveti uzrok: Varanje onih koji su čovjeku potčinjeni i za koje je obavezan da ih savjetuje, i sve što radi treba da je za njihovo dobro.

Hadis o ovome prenosi Malik b. Jasir, r.a., koji kaže:

“Čuo sam Vjerovjesnika kada kaže: ‘Svaki čovjek koji je odgovoran za svoje stado do Sudnjeg dana, ako ga vara, ući će u Džehennem.‘” (Mutefekun alejhi)

Ovo obuhvaća odgovornost prema porodici, položaju, vlasti i u drugim prilikama.

U hadisu Ibn - Omer, r.a., saopćava:

“Čuo sam Vjerovjesnika, a.s., kada kaže: ‘Svi ste vi pastiri i svi ćete biti odgovorni za svoje stado. Imam je pastir i odgovoran je za svoje stado, čovjek je pastir svoje porodice i on je odgovoran za svoje stado, žena je pastir u kući svoga muža i odgovorna je, sluga je pastir za imetak svoga gospodara i odgovoran je za svoje stado; svi ste vi pastiri, i svi ćete biti odgovorni za svoje stado.’” (Muttefekun alejhi)

Deseti uzrok: Slikanje onoga što ima dušu, od ljudi ili životinja.

Ibn - Abbas, r.a., kaže:

“Čuo sam Vjerovjesnika kada kaže: ‘Svaki slikar će u vatru. Od svake slike koju je načinio stvorit će se lik, pa će ga ti likovi mučiti u Džehennemu.’” (Muslim)

A u Buharijinoj verziji stoji:

“Ko slika, na Sudnjem će danu biti mučen, sve dok on ne udahne dušu onome što je slikao, a to neće uspjeti nikada.”

A slikanje prirode, voća i bilja, ili slično tome, što je Allah, dž.š., stvorio, nema nikakve greške. Ovo je stav većine islamske uleme. A ima i onih koji i ovo zabranjuju rukovodeći se hadisi - kudsijem u kojem Poslanik, a.s., kaže:

“Ko je veći griješnik od onoga koji tvrdi da stvara kao što Ja stvaram, pa neka stvore (ako mogu) atom, ili neka stvore zrno pšenično.”

Jedanaesti uzrok: Ovaj uzrok ulaska u Džehennem spomenut je u hadisu koji je zabilježen u “Dva sahiha” od Harisa b. Vehba da je Vjerovjesnik, a.s., rekao:

“Hoćete li da vas obavijestim o stanovnicima Džehennema? To je svaki čovjek koji je grub, surov, uobražen, ohol, a sve to znači veliku grubost i neposjedovanje blagosti pred istinom, a surovost podrazumijeva i veliku škrtost i pohlepu. Ohol čovjek odbija istinu i nema tolerancije pred istinom, jer on sebe vidi većim od drugih ljudi, a svoje mišljenje smatra ispravnijim od istine.”

Dvanaesti uzrok: Upotreba zlatnog i srebrenog posuđa za jelo i piće, kako za ljude tako i za žene.

U “Dva sahiha” od Ummu Seleme, r.a., prenosi se hadis da je Poslanik, a.s., rekao:

“Ko pije iz srebrne posude, u njegovom će stomaku na Sudnji dan klokotati vatra.”

U Muslimovom predanju stoji:

“Onome koji pije ili jede iz zlatne ili srebrene posude, u njegovom stomaku klokotat će džehenemska vatra.” A od Ibn - Abbasa, r.a., prenosi se da je Poslanik, a.s., vidio zlatni prsten na prstu jednog čovjeka, pa mu ga je skinuo i bacio, a zatim rekao: ‘Vi svojim rukama uzimate vatrene žiške.‘ Pošto je Poslanik, a.s., otišao, neko je rekao čovjeku čiji je prsten: ‘Uzmi svoj prsten, možeš ga iskoristiti‘, a on je rekao: ‘Ne, Boga mi, nakon što ga je bacio Allahov Poslanik!‘” (Muslim)

Čuvajte se, braćo, ovih uzroka koji vode u Džehennem. Radite djela koja će vas udaljiti od njeg, kako bi uspjeli i zaslužili vječno boravište u Džennetu. Znajte da je dunjaluk kratkotrajan i uživanja na njemu brzo prolaze. Molite svoga Gospodara da vas učvrsti na putu istine sve do smrti.

Molite ga da vas oživi s pravovjernima s kojima je On zadovoljan.

Naš Gospodaru, učvrsti nas na putu istine, i usmrti nas na tom putu. Oprosti nama, našim roditeljima i svima muslimanima. Tvojom milošću Te molimo, o Najmilostiviji.

Selam i spas našem vjerovjesniku Muhammedu, a.s., njegovoj časnoj porodici i svim ashabima.

ZNAKOVI LIJEPOG ZAVRŠETKA

Prvo: Izgovaranje kelimei šehadeta pred smrt:

"Čije posljednje riječi budu: "Lailahe illellah", ući će u Džennet." (Prenose ovaj hadis Hakim i drugi s dobrim senedom, a prenosilac je Muaz)

Drugo: Smrt uz znojno čelo.

Hadis koji govori o ovome prenosi Burejda b. Hasib, r.a., koji bio je u Horasanu, pa kada se vratio, bio je bolestan, pa mu je došao njegov brat u posjetu. Našao ga je na samrtnoj postelji, pa je primijetio znoj na njegovom čelu. Tom prilikom je rekao: "Allahu ekber (Allah je najveći). Čuo sam Allahova Poslanika kad kaže: "Smrt vjernika je sa znojem po čelu." (Prenosi ga Ahmed, 5/357, 360)

Treće: Smrt uoči petka ili petkom

O ovome govori slijedeći hadis: "Svaki musliman koji umre u petak ili uoči petka, Allah će ga zaštititi kaburskih iskušenja."

Četvrto: Traženje šehadeta za vrijeme borbe.

Allah, dž.š., o tome kaže: ***"Nikako ne smatraj mrtvim one koji su na Allahovom putu izginuli! Ne, oni su živi, i u obilju su kod Gospodara svoga." (Ali - Imran, 169)***

Hadis koji govori o ovome, glasi: "Ko traži od Allaha šehadet (da pogine kao šehid) iskreno, Allah će mu dati stupanj šehida, pa makar umro i na postelji." (Prenosi ga Muslim, 6/49)

Peto: Smrt borca na Allahovom putu.

Poslanik, a.s., pitao je: "Koga vi smatrate šehidom između vas?" Ashabi rekoše: "O Allahov Poslaniče, ko pogine na Allahovom putu, on je šehid!" On tada reče: "U tom slučaju u mom ummetu bit će malo šehida." Rekoše oni: "Pa ko su oni, o Poslaniče?" On reče: "Ko pogine na Allahovom putu, on je šehid, ko umre na Allahovom putu, i on je šehid, ko umre od stomačne bolesti, i on je šehid, i utopljenik je šehid." (Prenosi ga Muslim, 6/51)

Šesto: Smrt od kolere.

Hafsa, kći Sirina rekla je: "Enes b. Malik me upitao: 'Od čega je umro Jahja b. Ebu - Umrete?' Rekla sam: 'Od kolere!', a on reče: 'Allahov je Poslanik rekao: 'Kolera je šehadet za svakog muslimana.'" (Buharija, 10/ 156, 157)

Sedmo: Smrt zbog trovanja stomaka.

Hadis koji govori o ovome ranije smo citirali.

Osmo i deveto: Smrt utopljenika i onoga koji se strmoglavi niz provaliju.

Alejhisselam je rekao: "Ima pet kategorija šehida: ko je proboden nožem, onaj ko otruje stomak, utopljenik, onaj što se strmoglavi i onaj koji pogine na Allahovom putu." (Buharija, 6/33, 34)

Deseto: Smrt žene porodilje.

Hadis Ubadea b. Samita kazuje da je Allahov Poslanik, a.s., posjetio bolesnog Abdullaha b. Revaha, pa pošto se približio njegovoj postelji, upitao je: "Znaš li ti ko je šehid od mog ummeta?" Neko od prisutnih reče: "Ko pogine u borbi!" On reče: "U tom slučaju malo je šehida; šehadet je pogibija muslimana u borbi, smrt zbog kolere, i žena koja umre u času dok rađa dijete. Njeno dijete uvest će je za ruku u Džennet." (Ahmed, 4/201, 5/323)

Jedanaesto i dvanaesto: Smrt utopljenika i probodenog.

Hadisa koji govore o ovome ima više, a ovaj je najpoznatiji: “Osim borca na Allahovom putu, koji je prva kategorija šehida, ima još sedam vrsta i to: ko umre od kolere, utopljenik, proboden, ko umre od stomačne bolesti, ko u vatri izgori, koga nešto pritisne i žena koja umre prikupljajući šehide.”

Trinaesto: Smrt zbog tuberkuloze.

Ovo ima potvrde u slijedećem hadisu: “Šehid je ko pogine na Allahovom putu, porodilja, ko izgori u vatri, utopljenik, smrt zbog i tuberkuloze i zbog stomačne bolesti.”

Četrnaesto: Smrt zbog odbrane svog imetka od kradljivca.

Hadis koji govori o ovome glasi: “Ko pogine braneći svoj imetak...”, a u drugom predanju: “Ko brani svoj imetak od kradljivca pa pogine, šehid je.” (Buharija, 5/39)

Petnaesto i šesnaesto: Smrt zbog odbrane vjere i života:

Hadis: “Ko pogine braneći svoj imetak šehid je, ko pogine braneći svoju porodicu šehid je, ko pogine braneći svoju vjeru šehid je i ko pogine braneći svoj život, šehid je.” (Ebu - Davud, 2/275)

Sedamnaesto: Smrt stražara na Allahovom putu.

Hadis: “Stražariti dan i noć bolje je nego postiti i klanjati mjesec dana (dobrovoljnog posta i namaza), pa ako pogine, bit će nagrađen na osnovu djela koje bude radio; bit će opskrbljen i siguran od iskušenja.” (Muslim, 6/51)

Osamnaesto: Smrt u hairli poslu.

Hadis: “Ko kaže: ‘Lailahe illellah’, želeći Allahovo zadovoljstvo i tako završi život, ući će u Džennet; ko posti dan, želeći Allahovo zadovoljstvo i tako završi svoj život, ući će u Džennet. Ko dijeli sadaku želeći Allahovo zadovoljstvo i tako završi svoj život, ući će u Džennet.”

SADRŽAJ